

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

СУЧАСНО, ТВОРЧО, КОМПЕТЕНТНО

**Інформаційний збірник матеріалів
з досвіду діяльності Черкаського ОШОПП
щодо підвищення якості післядипломної
педагогічної освіти**

**Черкаси
2012**

**ББК 74.04 (49 кр – 44 ек/р7
С 91**

Сучасно, творчо, компетентно: інформаційний збірник матеріалів з досвіду діяльності Черкаського ОПОПП щодо підвищення якості післядипломної педагогічної освіти. – Черкаси, 2012. - 132 с.

Збірка містить матеріали з досвіду діяльності науково-педагогічного колективу Черкаського ОПОПП, що висвітлюють сучасні підходи до організації в Черкаській області якісної та результативної післядипломної педагогічної освіти у курсовий та міжкурсний періоди.

Заверджено на засіданні Вченої ради Черкаського ОПОПП
(протокол №2 від 30 травня 2012 року)

РОЗДІЛ 9.

ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Система підвищення кваліфікації обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників при взаємодії з районними (міськими) методичними кабінетами є потужним інструментом, який здатний сприяти професійному розвитку керівників закладів освіти зокрема, а відповідно й забезпечити динамічність організаційного розвитку освітньої галузі Черкащини.

Метою діяльності лабораторії розвитку освіти та педагогічних інновацій є навчально-методичне забезпечення підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти області як професіоналів-управлінців та підготовка резерву керівних кадрів до роботи в освітній галузі. Основні завдання у цьому аспекті:

- модернізація форм, методів та змісту підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, заступників директорів із навчально-виховної роботи та організація роботи із слухачами резерву керівних кадрів у очно-дистанційному режимі;
- організація і проведення курсів підвищення кваліфікації відповідно плану інституту;
- створення сприятливого психологічного клімату та проведення організаційно-установчого етапу з метою активного навчання слухачів на курсах підвищення кваліфікації;
- проведення контрольної-оціночної етапу (визначення ступеня засвоєння слухачами системи знань та вмінь, отримання зворотної інформації для цілеспрямованої організації навчального процесу та своєчасного внесення корекції змісту навчання);
- цілеспрямована робота з викладацьким складом щодо врахування специфіки діяльності кожної категорії слухачів;
- забезпечення системного підходу до процесу навчання керівників закладів освіти щодо змісту професійної підготовки;
- планування навчального процесу в логічній послідовності, що допомагає активному засвоєнню слухачами теоретичних та практичних знань;
- організація модульності навчання;
- розробка моделі професійної компетентності керівників закладів освіти;
- вивчення результативності роботи курсів підвищення кваліфікації під час комплексних перевірок регіонів.

Лабораторією розвитку освіти та педагогічних інновацій спільно з кафедрами інституту, лабораторіями, центрами та кабінетами розроблено програми, навчально-тематичні плани курсів та спецкурси відповідно до положень Національної доктрини розвитку освіти та Законів України „Про освіту” (1996 р.), „Про загальну середню освіту” (1999), Постанови спільного

засідання колегії Міністерства освіти і науки України і Президії Академії педагогічних наук України „Про концепцію загальної середньої освіти” № 12/5-2 від 22.11.2001р. та інших документів, що забезпечують нормативно-правову базу діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

Керівники закладів освіти в Черкаському ОІПОПП проходять навчання, в основному, за стаціонарною формою навчання, відсоток курсантів за заочною формою навчання незначний : від 1 до 3 осіб у групі.

Метою курсів підвищення кваліфікації директорів закладів освіти та заступників директорів з навчально-виховної роботи є формування їх методологічної та теоретичної компетентності; поглиблення соціально-гуманітарних знань; ознайомлення з психологічними основами управління; формування навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій; ознайомлення з управлінськими та педагогічними інноваціями тощо.

За останні роки склалась система цілеспрямованого фахового зростання керівного складу області. Навчання на курсах підвищення кваліфікації здійснюється диференційовано, відповідно до професійного рівня та фаху керівного складу: керівники закладів освіти зі стажем роботи більше 5 років; директори закладів освіти, що відповідають за суспільно-гуманітарний цикл; директори закладів освіти, що відповідають за природничо-математичний цикл; директори навчально-виховних комплексів, слухачі резерву керівних кадрів, заступники директорів з навчально-виховної роботи зі стажем роботи до 5 років роботи та заступники директорів з навчально-виховної роботи зі стажем роботи більше 5 років.

Організаційна структура системи фахового зростання керівників закладів освіти є модульною, а зміст навчання поділяється на дві складові: інваріантну та варіативну. Інваріантна є типовою для всіх категорій слухачів, варіативна – формується з гнучких варіативних курсів, модулів, спецкурсів, що враховують специфіку категорії слухачів. Наприклад, курси підвищення кваліфікації директорів НВК поглиблюються лекціями з питань дошкілля, наступності між дошкільною та початковою освітою, розкриваються особливості організації науково-методичної роботи у НВК тощо.

В ОІПОПП створено насичене освітнє середовище, в якому важливе місце належить активній пізнавальній діяльності. Інформаційний комфорт створено за допомогою ефективно організованих джерел інформації: бібліотеки, інформаційної комп'ютерної бази, консультацій викладачів кафедр, методичних працівників, працівників Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації, досвідчених керівників закладів освіти тощо. Традиційно постійною складовою діяльності лабораторії розвитку освіти та педагогічних інновацій є виявлення, узагальнення і використання досвіду інноваційної діяльності закладів освіти. Управлінсько-педагогічна практика проходить у кращих школах м. Черкас, на базі яких проводяться відкриті уроки з використанням новітніх технологій та майстер-класи досвідчених керівників закладів освіти області з основних напрямків управлінської діяльності.

Курсова підготовка керівників ЗНЗ орієнтована на практичне застосування отриманих знань: моделювання занять з інтерактивними методами та формами роботи, лекції з паралельним методичним коментарем, ділові ігри, фасилітовані дискусії, диспути, діагностичні опитування, конференції з обміну досвідом роботи, спецпрактикуми; педагогічні виставки творчих робіт, захисти випускних творчих робіт (проектів), методичних проектів; факультативи, майстер-класи кращих керівників закладів освіти області тощо. Ефективним і своєчасним є впровадження спецкурсів: «Теорія і практика сучасного менеджменту в освіті»; «Психотерапевтичні засади сучасної освіти»; «Впровадження гуманістичних ідей О.А.Захаренка у навчально-виховний процес»; «Профорієнтаційна програма курсу занять з психології «Кроки до самовизначення». Забезпечується інформування та активне спілкування зі слухачами курсів через Інтернет.

Лабораторією розвитку освіти і педагогічних інновацій проводяться курси резерву керівних кадрів за очно-дистанційною формою навчання. Для слухачів запропоновані теми для самостійного опрацювання: «Конфлікти та шляхи їх подолання»; «Індивідуалізація та диференціація навчально-виховного процесу»; «Особливості впровадження профільного навчання у старшій школі». Забезпечується інформування та активне спілкування зі слухачами курсів через Інтернет. Вивчаються запити керівників загальноосвітніх навчальних закладів щодо змісту, форм та технологій професійного розвитку вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти. По закінченню курсів підвищення кваліфікації керівники закладів освіти визначають післякурсіві завдання, отримують консультації щодо різних напрямків управлінської діяльності.

Членами лабораторії в достатньому обсязі надається доступ слухачам курсів до бібліотечних ресурсів та навчально-методичної літератури, розміщеної на освітньому порталі інституту, що містить в собі методичні матеріали, методичні посібники, нормативні документи, цифрові освітні ресурси і є джерелом оперативної інформації, яка сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

Значна увага на курсах підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів приділяється питанню оновлення форм та методів роботи вчителя на уроці. Слухачі курсів ознайомлюються на практиці з методикою використанням інтерактивних методів навчання та виховання, мультимедійної дошки тощо. Директори, заступники директорів з навчально-виховної роботи, слухачі курсів резерву під час управлінсько-педагогічної практики беруть участь у обговоренні відкритих уроків, отримують знання щодо проведення різних аспектів аналізу та самоаналізу сучасних занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі. Науково-педагогічними працівниками кафедри освітнього менеджменту і педагогічних інновацій для слухачів курсів розроблено цикл лекцій, що сприяють професійному зростанню керівних кадрів області.

Тематика лекцій членів кафедри освітнього менеджменту і педагогічних інновацій (2011-2012 н.р.)

Андрющенко Т.К., кандидат педагогічних наук, зав. кафедри

1. Сучасні тенденції у взаємодії освітнього закладу з сім'єю.
2. Наступність у змісті взаємодії дошкільної і початкової ланок освіти.
3. Інноваційні процеси в системі освіти.
4. Інноваційні тенденції розвитку дошкільної освіти.
5. Сутність і особливості педагогічної технології.
6. Індивідуалізація і диференціація в контексті особистісно орієнтованого навчання.
7. Формування у підростаючого покоління моральних цінностей.
8. Управління змінами в освіті.
9. Формування життєвої компетентності у дітей дошкільного віку.

Назаренко Г.А., кандидат педагогічних наук, проректор з наукової роботи

1. Кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності вчителів (інтерактивна форма).
2. Теорія і методика виховання культури міжетнічних відносин школярів.
3. Методика організації виховної діяльності на засадах ціннісно-орієнтованого підходу.
4. Теоретико-методичні засади створення виховної системи класу, школи.
5. Теорія і методика дослідно-експериментальної роботи у сучасному закладі освіти.
6. Теорія і методика інноваційної діяльності навчально-виховного закладу.
7. Сучасні вимоги до організації навчальної діяльності школярів (до сучасного уроку).
8. Сучасні підходи до патріотичного виховання дітей.
9. Теоретичні засади впровадження гендерної освіти в сучасному навчальному закладі
10. Кредитно-модульна система неперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників
11. Патріотичне виховання учнів в умовах модернізаційних суспільних змін.
12. Сучасний зміст діяльності класного керівника.
13. Інноваційні процеси в системі управління освітою. Інноваційна діяльність загальноосвітніх навчальних закладів.
14. Теоретичні основи організації і проведення науково-методичної роботи з педагогічними кадрами.
15. Компетентнісний підхід у навчально-виховній діяльності освітнього закладу.
16. Інноваційні технології управлінської діяльності.

Чепурна Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри, ректор

1. Нормативне забезпечення навчально-виховного процесу. Закон України про загальну середню освіту.
2. Організація методичної роботи в школі.
3. Інноваційні технології в освітньому просторі.
4. Правове регулювання трудових відносин.
5. Основи андрагогіки.
6. Освітній менеджмент.
7. Інноваційні процеси у закладах освіти.
8. Інноватика в управлінні закладами освіти.
9. Основні вектори розвитку освіти.

Богославець Г.І., старший викладач кафедри

1. Проблеми основних складових розвитку освіти в умовах інтеграції України в європейський простір.
2. Проблеми та завдання внутрішкільного контролю.
3. Деякі аспекти управлінської діяльності в школі.
4. Планування роботи загальноосвітнього навчального закладу.
5. Відвідування й аналіз уроку як метод контролю за навчально-виховним процесом.

Ніколаєску І.О., кандидат педагогічних наук, доцента кафедри

1. Імідж сучасного педагога.
2. Акмеологічний підхід в освіті.

Лісова Н.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

1. Особливості зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингових досліджень: результати, проблеми, шляхи вирішення.

Мельниченко В.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри

1. Історико-краєзнавчі аспекти навчально-виховного процесу в загальноосвітніх школах.
2. Актуальні проблеми демографічної ситуації в Україні та світі.
3. Спільна робота закладів освіти та громадських об'єднань, спрямована на формування історичного світогляду учнів.

РОЗДІЛ 10. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

ОБЛАСНИХ І ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОНКУРСІВ

Підвищенню якості регіональної системи освіти, розвитку фахової компетентності педагогічних працівників Черкащини сприяє проведення обласних і всеукраїнських професійних конкурсів.

За результатами участі педагогічних працівників Черкаської області у *III заключному турі всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2012»:*

- **Криворучко Мар'яна Володимирівна**, учитель біології Смілянського НВК «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа I-III ступенів» № 15 Смілянської міської ради, **стала абсолютним переможцем у номінації «Біологія»;**

- **Іванов Сергій Вікторович**, учитель англійської мови Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів № 5 Смілянської міської ради, **увійшов у п'ятірку лауреатів та посів 2 місце;**

- **Ткаленко Юрій Володимирович**, учитель фізичної культури Балаклеївської спеціалізованої школи I-III ступенів №1 ім. Є.Гугли Смілянської районної ради, **увійшов у п'ятірку лауреатів та посів 5 місце;**

- **Кохно Тетяна Володимирівна**, учитель етики Золотоношківської загальноосвітньої школи I – III ступенів Драбівської районної ради, **увійшла у дванадцятку дипломантів та нагороджена грамотою «Найкращий сільський учитель»;**

- **Зелінська Таміла Володимирівна**, учитель української мови і літератури Майданецької загальноосвітньої школи I-III ступенів Тальнівської районної ради, **увійшла у дванадцятку дипломантів та нагороджена грамотою «Найкращий сільський учитель».**

Педагогічні колективи Черкащини досягають гідних результатів і в інших всеукраїнських конкурсах. Так, серед 1400 учасників *Всеукраїнського конкурсу на кращий Інтернет- сайт дошкільного навчального закладу (2012 рік)* увійшов у число переможців Інтернет-сайт ДНЗ №41 Черкаської міської ради, посівши IV місце.

Результати *Всеукраїнського конкурсу «Панорама творчих уроків» (2011 рік.):*

- *I місце і приз глядацьких симпатій:* Непийвода Людмила Михайлівна, вчитель початкових класів Дзензелівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Маньківської районної ради;

- *переможець* Рябокінь Тетяна Миколаївна, вчитель початкових класів Монастирищенської загальноосвітньої школи I-III ступенів №5 Монастирищенської районної ради.

Результати *Всеукраїнського конкурсу «Панорама творчих уроків» (2012 рік.):*

переможець Гайдай Галина Володимирівна, учитель початкових класів Житницької загальноосвітньої школи I-III ступенів Жашківської районної ради.

Протягом 2011-2012 навчального року проведено обласні етапи *Всеукраїнського конкурсу на кращий дошкільний навчальний заклад та Всеукраїнського конкурсу на кращого фахівця педагогічної майстерності /вихователя дошкільного навчального закладу або навчально-виховного комплексу/, а також Всеукраїнського конкурсу «Джерело творчості» у номінації «Директор позашкільного навчального закладу»*. Очікуємо хороших результатів всеукраїнського етапу зазначених конкурсів

З метою підвищення професійної майстерності педагогічних працівників області, популяризації кращого досвіду педагогічної діяльності, з 10 по 12 квітня 2012 року на базі Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників проведено *XVII обласну виставку-презентацію* творчих надбань науково-педагогічних працівників області „*Освіта Черкащини – 2012*”.

Для участі у виставці подано 1600 доробків творчих колективів, методичних об'єднань та окремих педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, методичних кабінетів усіх районів та міст області.

Узагальнення результатів XVII обласної виставки проведено за такими найбільш актуальними на сучасному етапі розвитку освіти напрямками діяльності: «Інноваційна діяльність закладів освіти щодо впровадження у навчально-виховний процес педагогічної спадщини О.А.Захаренка», «Інноваційні підходи до організації інклюзивної освіти. Навчання і виховання дітей з особливими потребами», «Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі», «Використання інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні професійної майстерності педагогічних працівників», «Шляхи підвищення якості природничо-математичної освіти», «Інноваційні підходи до управління сучасною школою», «Створення виховного простору, сприятливого для гармонійного розвитку зростаючої особистості», «Шляхи реалізації профільного навчання та допрофільної підготовки», «Психолого-педагогічний супровід навчально-виховного процесу», «Педагогіка розвитку особистості».

Активна участь педагогічних працівників у виставці свідчить про спроможність освітян Черкащини плідно працювати над піднесенням якісного рівня навчання і виховання та досягати успіхів у педагогічній діяльності.

Журі відзначило 284 роботи, які отримали винагороди різного рівня та увійшли до *каталогу перспективного педагогічного досвіду Черкащини*. Виставка проводилась за таким Положенням:

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЛАСНУ ВИСТАВКУ ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ “ОСВІТА ЧЕРКАЩИНИ”

1. МЕТА

Удосконалення фахової майстерності педагогічних працівників області, підвищення рівня методичної роботи, створення умов для поширення кращого педагогічного досвіду та новітніх технологій, ознайомлення громадськості Черкащини з досягненнями педагогічних колективів області

2. ЗАВДАННЯ

- Виявлення та пропаганда новацій у змісті та технологіях освіти.
- Активізація педагогічної творчості працівників освіти.
- Сприяння підвищенню фахової майстерності педагогів.
- Актуалізація педагогічних ідей та інновацій.
- Створення обласного інформаційного банку ППД.
- Проведення наукових узагальнень.

3. УЧАСНИКИ ВИСТАВКИ

Учасниками виставки можуть бути педагогічні колективи й окремі працівники всіх закладів освіти, самодіяльні громадські об'єднання педагогів, творчі групи, методичні об'єднання, методичні кабінети, відділи освіти та інші освітні установи та організації.

4. МАТЕРІАЛИ

На виставку можуть бути представлені:

- Опис педагогічних технологій (методичні розробки, авторські програми, пакети документації, відеофільми, кінофільми, наочні посібники і т.і.).
- Поліграфічна продукція (методичні посібники, рекомендації, книги для дітей, періодичні видання установ освіти тощо).
- Комп'ютерні програми і навчальні комплекси на базі ЕОМ.
- Оргтехніка і технічне оснащення навчальних закладів (меблі, моделі, прилади, оснащення навчальних класів, лабораторій).
- Продукція навчально-виробничої праці та гурткової роботи (моделі, макети, проекти, креслення тощо).

5. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ

- Інноваційна діяльність закладів освіти щодо впровадження у навчально-виховний процес педагогічної спадщини О.А.Захаренка.
- Інноваційні підходи до організації інклюзивної освіти. Навчання і виховання дітей з особливими потребами.
- Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.
- Використання інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні професійної майстерності педагогічних працівників.
- Шляхи підвищення якості природничо-математичної освіти.
- Інноваційні підходи до управління сучасною школою (модернізація змісту, методів і форм управління освітою різних рівнів та методичної роботи; моделі та науково-методичне забезпечення процесу

формування та розвитку управлінської культури керівних кадрів та їх резерву).

- Створення виховного простору, сприятливого для гармонійного розвитку зростаючої особистості.
- Шляхи реалізації профільного навчання та допрофільної підготовки (моделі та науково-методичне забезпечення профілізації старшої школи та до профільної підготовки; індивідуалізація та диференціація навчання у профільній школі; інтеграція змісту освіти в умовах профільної диференціації навчання; інноваційні технології у роботі з обдарованими учнями).
- Психолого-педагогічний супровід навчально-виховного процесу.
- Педагогіка розвитку особистості (моделі та науково-методичне забезпечення фізичного, інтелектуального, психологічного та соціального розвитку особистості школяра. Компетентнісно орієнтована освіта. Здоров'язберігаючі технології).

5.1. ОСОБЛИВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ

5.1.1. За всіма вищезазначеними напрямками виставки управління освіти департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаського міськвиконкому, відділи освіти райдержадміністрацій, міськвиконкомів області окремо презентують творчі доробки педагогічних працівників свого регіону.

5.1.2. У рамках виставки буде проведений конкурс на кращу серію цифрових ресурсів для навчально-методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін у 1 – 11 класах (положення про конкурс додається).

6. ТЕРМІНИ ПРОВЕДЕННЯ

Виставка проводиться 10 – 13 квітня 2012 року. Заявки на участь, перелік робіт, анотації на матеріали в електронному та друкованому вигляді подаються до 30 березня 2012 року.

7. ДОКУМЕНТАЦІЯ

* Відділи освіти направляють заявки на участь, загальний перелік матеріалів в електронному вигляді за формою (e-mail: pid-marina@yandex.ru):

Розділ виставки (п.5 даного положення)	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя	Фах, посада, категорія	Місце роботи (повна назва навчального закладу)	Тема роботи

* На кожную роботу подається розгорнута анотація в електронному вигляді (e-mail: pid-marina@yandex.ru).

8. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ:

1. Матеріали подаються у вигляді методичних посібників у друкованому та електронному варіантах.
2. **Титульний аркуш** містить такі дані:
 1. Повна назва відділу освіти, методичного кабінету.
 2. Повна назва навчального закладу.
 3. Прізвище, ім'я та по батькові автора.
 4. Назва матеріалу.
 5. Вказати, ким і коли схвалені матеріали (педагогою школи, рай/міськ/відділом освіти, РМК/ММК).
3. **Зміст** включає перелік документів, що супроводжують матеріали, назви розділів (підрозділів), бібліографія, перелік публікацій, назви додатків тощо.
4. **Анотація** відображає актуальність обраної автором теми, висвітлює ведучу педагогічну ідею, зміст поданих матеріалів та їх цінність, використання інноваційних педагогічних технологій, а також цільове призначення.
5. **Основна частина** передбачає відповідність таким критеріям:
 - Актуальність і перспективність матеріалів. Відповідність сучасним досягненням освітньої діяльності.
 - Філософсько-світоглядне спрямування матеріалу (гуманістичне, особистісно-орієнтоване, ціннісно-орієнтоване тощо).
 - Наукова обґрунтованість, відповідність основним принципам педагогічної діяльності.
 - Системність і логічність викладення матеріалу.
 - Відповідність матеріалу державним стандартам та діючим програмам.
 - Методична доцільність запропонованих технік і технологій навчально-виховної діяльності.
 - Оригінальність та новизна матеріалів.
 - Використання інноваційних педагогічних технологій.
 - Доступність, відповідність матеріалу віковим особливостям учнів.
 - Виховна, навчальна, розвивальна спрямованість матеріалу.
 - Наявність та доцільність ілюстративного матеріалу.
 - Практична значущість матеріалів.
 - Естетика оформлення. Стилiстична та мовна грамотність.
6. **Бібліографія.** Даний підрозділ повинен містити список використаної літератури згідно з правилами оформлення бібліографічних джерел.

9. ОРГКОМІТЕТ ТА ЕКСПЕРТНІ КОМІСІЇ ВИСТАВКИ

Для організації і проведення виставки створюється оргкомітет. Оргкомітет виставки створює робочі групи, а також експертні комісії, які на основі поданих заявок і зразків продукції з метою захисту авторських прав видають посвідчення авторам про участь у виставці, визначають кращі

матеріали та пропонують їх до нагородження. Автори найкращих матеріалів відзначаються Дипломами і преміями Головного управління освіти і науки та обкому Профспілки працівників освіти і науки України і заносяться до каталогу передового педагогічного досвіду. Матеріали залишаються у кабінеті передового досвіду обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників для вивчення, популяризації та впровадження в освітню діяльність.

АДРЕСА оргкомітету виставки – адреса інституту:

18003

м. Черкаси,

вул. Бидгощська, 38/1, каб.110 (з поміткою “На виставку ППД”);

e-mail: oiopp@ukr.net; pid-marina@yandex.ru.

ТЕЛЕФОНИ для довідок: 64 – 41 – 07, 64 – 21 – 78

З метою розвитку ІКТ-компетентності педагогічних працівників Черкаської області, стимулювання процесу впровадження ІКТ у педагогічну діяльність вчителів усіх фахів, поповнення Колекції цифрових ресурсів, що розміщена на Черкаському освітянському порталі (сайті Черкаського ОПОПП) у рамках обласної виставки «Освіта Черкащини – 2012» щорічно проводиться обласний конкурс на кращу серію цифрових ресурсів.

Для участі у конкурсі було подано 580 комплектів (всього 3255 одиниць) цифрових ресурсів із 25-ти районів та міст області. Найбільшу кількість інформаційних ресурсів (авторські відеофільми, мультимедійні презентації, електронні посібники, дидактичні та наочні матеріали, копії художніх та науково-популярних відеофільмів, тестові комп’ютерні програми, практичні та контрольні роботи, інформаційні довідники, аудіо книги, мультимедійні ігри та конкурси тощо) подали освітяни міст Черкаси (54 комплекти), Сміла (40 комплектів), Золотоноша (35 комплектів), Умань (31 комплект), Городищенського (51 комплект), Христинівського (41 комплект), Черкаського (28 комплектів), Чорнобаївського (28 комплектів) районів. Разом з тим, педагогічні працівники Маньківського району подали лише 4-ри комплекти, а Тальнівського району взагалі не взяли участі у конкурсі, що може свідчити про недостатній рівень організаційно-методичного супроводу впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у зазначених районах.

Колекцію цифрових ресурсів Черкаського освітянського порталу поповнено цінними оригінальними матеріалами, виконаними на достатньо високому методичному та технічному рівні. Більшість конкурсних матеріалів відповідали вимогам Положення про конкурс, а саме: науково обґрунтовані, відображають актуальні напрями розвитку освіти на сучасному етапі, презентують різні форми і методи роботи на уроці, правильно та оригінально оформлені.

Конкурс на кращу серію цифрових ресурсів у 2012 році проводився за таким Положенням:

ПОЛОЖЕННЯ
про конкурс на кращу серію цифрових ресурсів
для навчально-методичного забезпечення
викладання навчальних дисциплін у дошкільних навчальних закладах
та 1 – 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів

I. Загальні положення

1.1. Конкурс на кращу серію цифрових ресурсів для навчально-методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін у дошкільних навчальних закладах та 1 – 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів (надалі – Конкурс) проводиться з **метою** підвищення ефективності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів області.

1.2. **Завданнями** Конкурсу є:

- виявлення творчих доробків педагогічних працівників з упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні навчальних дисциплін;
- поповнення Колекції цифрових ресурсів на Черкаському освітянському порталі;
- максимально повне забезпечення навчального процесу освітніх закладів області додатковими ресурсами - наочними засобами та інформаційними матеріалами;
- підвищення якості, доступності та конкурентноспроможності освітніх послуг у навчальних закладах області;
- створення умов для системного впровадження та активного використання всіма учасниками освітньої галузі у власній педагогічній діяльності інформаційних та комунікаційних технологій.

1.3. На всі цифрові ресурси, подані на Конкурс, **авторські права зберігаються.**

II. Терміни проведення

Конкурс проводиться 01 березня - 13 квітня 2012 року. Заявки на участь, перелік робіт подаються в електронному та друкованому вигляді, а цифрові ресурси лише в електронному вигляді, **до 01 березня 2012 року.**

III. Документація

Відділи освіти направляють заявки на участь, загальний перелік ресурсів за формою:

Назва предмету					
№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя	Фах, посада, категорія	Місце роботи (повна назва навчального закладу)	Назва серії цифрових ресурсів	Перелік ресурсів, які ввійшли до серії
					1. 2. 3.
Назва предмету					
№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя	Фах, посада, категорія	Місце роботи (повна назва навчального закладу)	Назва серії цифрових ресурсів	Перелік ресурсів, які ввійшли до серії
					1. 2. 3.
	Всього учасників:			Всього серій:	Всього ресурсів:

IV. Учасники Конкурсу

Учасниками Конкурсу можуть бути як окремі наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, так і творчі колективи (методичні об'єднання, творчі групи, лабораторії, кабінети, кафедри тощо).

V. Вимоги до конкурсних матеріалів

5.1. Серія цифрових ресурсів має бути інтегрованою з традиційними навчальними підручниками і посібниками добіркою електронних навчальних матеріалів, яка повно і доцільно супроводжує викладання однієї з тем (**не розробленої на Черкаському освітянському порталі у розділі «Колекція цифрових ресурсів»**) навчальної дисципліни за програмами 11-річної школи.

5.2. Серія цифрових ресурсів має бути представлена добіркою статичних, динамічних та інтерактивних електронних навчальних матеріалів, а саме: навчально-методичні, художні і наукові тексти; графічні зображення; фото; таблиці; графіки; картографічні схеми; дидактичні матеріали; електронні підручники; тестові завдання; презентації; звукові й музичні файли; мультимедійні проекти; авторські відеофільми; цифрові копії художніх і

науково-популярних фільмів; цікаві фрагменти уроків; моделі природних і фізичних явищ, соціальних процесів; інформаційні довідки тощо.

5.3. До певної теми навчального курсу розробляються декілька типів ресурсів, які можуть бути використані для підготовки, проведення уроку та перевірки знань, умінь і навичок.

5.4. До кожного цифрового ресурсу (окремим файлом) додається картка опису цифрового ресурсу, яка описується за такою схемою:

Картка опису цифрового ресурсу:

1. Назва ресурсу (заголовок роботи).
2. Анотація (1-2 речення, у яких висвітлюється основний зміст ресурсу).
3. Тип ресурсу (відповідно до пункту 5.2.).
4. Автор (и) (указати прізвище, ім'я та по-батькові, місце роботи, посаду; якщо ресурс не авторський, запозичений і впорядкований з інших джерел зазначаємо «Укладач:ПП»).
5. Навчальна дисципліна (Загальна середня освіта → Українська мова).
6. Для якого класу і якого конкретно розділу і теми (за програмою 11-річної школи, відповідно до назв у розділі «Колекція цифрових ресурсів» на Черкаському освітянському порталі).
7. Аудиторія (для вчителів чи учнів).
8. Рік видання (розробки, підготовки) ресурсу.
9. Кількість сторінок, слайдів.
10. Джерело (повна назва навчального закладу, де працює автор).
11. Адреса джерела (для ресурсу, який запозичений із мережі Інтернет).
12. Мова ресурсу.
13. Цінність ресурсу (самооцінка ресурсу за п'ятибальною шкалою).
14. Ключові слова (це слово або слова для автоматичного пошуку ресурсу).

5.5. До кожного цифрового ресурсу обов'язково додається Пояснювальна записка, у якій докладно висвітлюється, яким чином можна використати цей електронний матеріал у навчальному процесі.

5.6. В кінці кожного цифрового ресурсу вказується список використаних джерел.

5.7. Серія цифрових ресурсів формується на диску **CD/DVD-RW** окремими папками (до кожного ресурсу) в яку мають входити: Цифровий ресурс, Пояснювальна записка та Картка опису цифрового ресурсу (окремими файлами).

5.8. Серія цифрових ресурсів подається на Конкурс, в електронному (диск), вигляді.

5.9. Розмір одного цифрового ресурсу не повинен перевищувати 200 Мб. Можливі формати ресурсів:

Опис	Розширення	Програма для відкриття
Текстові документи		
Документ у форматі Microsoft Word	doc	Microsoft Word 2003
Текст у форматі HTML (веб-сторінка)	html, htm	Internet Explorer
Презентація у форматі Microsoft PowerPoint	pps	Microsoft PowerPoint 2003
Електронна таблиця у форматі Microsoft Excel	xls	Microsoft Excel 2003
Форматований текст із зображеннями	pdf	Adobe Acrobat Reader
Флеш-ролики		
Файл Flash	swf	Flash Player
Файл Shockwave	dcr	Shockwave Player
Звукові файли		
Звуковий файл у форматі MP3	mp3	Winamp
Звуковий ряд	mid	Winamp
Відео-файли		
Відеофайл у форматі Audio Video Interleave (AVI)	avi	Windows Media Player
Відеофайл у форматі Moving Picture Experts Group (MPEG)	mpg	Windows Media Player
Advanced Systems Format, динамічний відео- і звуковий ряд (реалістичний і синтезований)	asf	Windows Media Player
Відеофайл у форматі Quick Time	mov	Quick Time
Графічні файли		
Зображення у форматі Graphics Interchange Format (GIF)	gif	Програма для проглядання зображень

		в Windows
Зображення у форматі Joint Photographic Experts Group (JPEG)	jpg, jpeg	Програма для перегляду зображень в Windows
Зображення у форматі Portable Network Format (PNG)	png	Програма для перегляду зображень в Windows
Зображення у форматі Tagged Image File Format (TIFF)	tif	Програма для перегляду зображень в Windows
Графічне зображення текстових документів	djvu	DJVU Reader
Файлові архіви		
Файловий архів rar	rar	WinRar
Файловий архів zip	zip	WinRar
Файловий архів tar	tar	WinRar
Додатки	exe	

VI. Нагородження переможців

Автори серій цифрових ресурсів, які зайняли у Конкурсі I місце, нагороджуються Дипломами Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації. За зайняте II місце педагогічні працівники отримують грамоту Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, за III місце - довідки Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

РОЗДІЛ 11.

ДІЯЛЬНІСТЬ АВТОРСЬКИХ ТВОРЧИХ МАЙСТЕРЕНЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На виконання наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26.01.2012 № 69 «Про створення авторських творчих майстерень учителів на базі інститутів післядипломної педагогічної освіти» на базі Черкаського ОПОПП створено **49 авторських творчих майстерень кращих педагогічних працівників області**, які затверджені рішенням колегії Головного управління освіти і науки облдержадміністрації від 16 травня 2012 року (протокол 5/6) «Про затвердження на базі Черкаського ОПОПП». У даний час розробляються програми майстер-класів у рамках творчих майстерень та визначається формат їх проведення (очний чи дистанційний).

**Перелік авторських творчих майстерень
педагогічних працівників області
на базі Черкаського обласного інституту післядипломної освіти
педагогічних працівників**

№ п/п	Назва	Керівник творчої майстерні	Посада, місце роботи
1.	Творча майстерня з теми «Методика застосування комплексних наборів матеріально-технічного забезпечення уроків трудового навчання»	Бойченко Олег Васильович	учитель трудового навчання Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №3 Черкаської міської ради
2.	Творча майстерня з теми «Ключові аспекти професійного успіху вчителя іноземної мови»	Лиса Світлана Олександрівна	учитель англійської мови Маньківського НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія» Маньківської районної ради
3.	Творча майстерня з теми «Ефективні навчальні технології іншомовного спілкування»	Іванов Сергій Вікторович	учитель-методист англійської мови Смілянської спеціалізованої школи №5 Смілянської міської ради
4.	Творча майстерня з теми «Створення професійних умов при роботі з обдарованими дітьми»	Мокрушина Тетяна Григорівна	учитель-методист французької мови Першої міської гімназії №1 Черкаської міської ради
5.	Творча майстерня з теми «Оптимальне поєднання колективної, групової та індивідуальної форм роботи у навчально-виховному процесі початкової школи»	Довбуш Марія Григорівна	учитель початкових класів Ватутінської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5 Ватутінської міської ради
6.	Творча майстерня з теми «Формування компетентностей молодших школярів через впровадження елементів розвивального навчання у	Силантьєва Світлана Іванівна	учитель початкових класів Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №17 Черкаської міської ради

	навчально-виховний процес традиційної школи».		
7.	Творча майстерня з теми «Формування творчої активності молодшого школяра засобами сучасних педагогічних технологій».	Савченко Ольга Володимирівна	учитель початкових класів Уманської міської гімназії Уманської міської ради
8.	Творча майстерня з теми «Права дитини у сучасному інформаційному суспільстві»	Расулова Валентина Іванівна	учитель історії і правознавства Балаклеївської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №1 імені Є.Гуглі Смілянської районної ради
9.	Творча майстерня з теми «Інноваційні технології навчання при веденні уроків історії і правознавства»	Силенко Валерій Анатолійович	учитель історії і правознавства Першої міської гімназії Черкаської міської ради
10.	Творча майстерня з теми «Толерантність як ознака демократичності суспільства. Дискусійні теми у шкільних курсах історії»	Чалабієв Руслан Азадович	учитель історії і правознавства Канівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №3 Канівської міської ради
11.	Творча майстерня з теми «Мультимедійні засоби навчання при веденні уроків історії і правознавства»	Денщиків Юрій Вікторович	учитель історії і правознавства Смілянської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №5 Смілянської міськради
12.	Творча майстерня з теми «Історико-краєзнавчі аспекти навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах»	Кравченко Олег Андрійович	учитель історії Чигиринського НВК «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2» Чигиринської районної ради
13.	Творча майстерня з теми	Ткаченко Ірина	учитель хімії

	«Викладання хімії за інтегральною технологією. Розвиток активності та самостійності учнів»	Іванівна	Черкаського гуманітарно-правового ліцею Черкаської міської ради
14.	Творча майстерня з теми «Фізичний експеримент у підвищенні якості викладання фізики»	Молодик Олександр Іванович	учитель-методист Черкаського фізико-математичного ліцею Черкаської міської ради
15.	Творча майстерня з теми «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках фізики»	Кіта Людмила Богданівна	учитель фізики Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №20 Черкаської міської ради
16.	Творча майстерня з теми «Виявлення творчо обдарованих дітей. Підготовка учнів до математичних олімпіад та конкурсів»	Барвінок Роман Леонідович	учитель математики Черкаського фізико-математичного ліцею Черкаської міської ради
17.	Творча майстерня з теми «Проблемно-пошукова діяльність учнів при вивченні математики»	Ходоровська Стелла Іванівна	учитель математики Кам'янської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 1 Кам'янської районної ради
18.	Творча майстерня з теми «Особливості застосування технології соціально-педагогічного супроводу сім'ї в закладах освіти»	Войцях Тетяна Володимирівна, Фесун Світлана Євгенівна	методист ОЦППСР Черкаського ОІПОПП, соціальний педагог Черкаської ЗОШ І-ІІІ ст. № 7 Черкаської міської ради
19.	Творча майстерня з теми «Технології формування життєвих компетентностей вихованців закладів інтернатного типу як шлях підготовки їх до самостійного життя»	Войцях Тетяна Володимирівна, Щербина Алла Юріївна	методист ОЦППСР Черкаського ОІПОПП, соціальний педагог Чигиринської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернат І-ІІ ступенів Чигиринської районної ради
20.	Творча майстерня з теми	Войцях Тетяна	методист ОЦППСР

	«Технології формування безпечної поведінки учнів ПТНЗ як засіб профілактики підліткової злочинності»	Володимирівна, Поліщук Тетяна Миколаївна	Черкаського ОПОПП, соціальний педагог ДНЗ «Смілянський Центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів»
21.	Творча майстерня з теми «Самоменеджмент в роботі психолога»	Харитоновна Світлана Миколаївна	практичний психолог Черкаської спеціалізованої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №3 Черкаської міської ради
22.	Творча майстерня з теми «Використання мультимедійних технологій у навчанні біології»	Юрченко Людмила Петрівна	учитель біології, вчитель-методист Черкаської гімназії №31 Черкаської міської ради
23.	Творча майстерня з теми «Робота з літературно обдарованими дітьми»	Зелінська Таміла Володимирівна	учитель-методист української мови і літератури Майданецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. Тальнівської районної ради
24.	Творча майстерня з теми «Формування читацького інтересу сучасного учня в умовах інформаційно-комунікаційної експансії»	Денисюк Любов Іванівна	учитель-методист української мови і літератури вищої категорії Золотоніської спеціалізованої школи № 2 Золотоніської міської ради
25.	Творча майстерня з теми «Школа вчинку: від теорії до практики»	Шульга Вікторія Дмитрівна	заступник директора з виховної роботи Канівської гімназії ім.І.Франка
26.	Творча майстерня з теми «Дошкільний логопедичний пункт: організаційний та методичний аспекти»	Нікішенко Галина Василівна	учитель-логопед ДНЗ (ясла-садок) №41 «Дударик» Черкаської міської ради
27.	Творча майстерня з теми «Міжпредметні зв'язки та	Лемешева Наталія Андріївна	учитель образотворчого

	інтеграція мистецтв як засіб розвитку художньої творчості учнів на уроках образотворчого мистецтва та в гуртковій роботі»		мистецтва Черкаського міського багатoproфільного центру «Ровесник» Черкаської міської ради
28.	Творча майстерня з теми «Особливості вивчення кольорознавства на уроках образотворчого мистецтва»	Санєєва Галина Іванівна	учитель образотворчого мистецтва Углуватського НВК Христинівської районної ради
29.	Творча майстерня з теми «Різноманітні та дивовижні техніки живопису»	Коцаба Галина Іванівна	учитель образотворчого мистецтва Смілянської ЗОШ I-III ступенів № 7 Смілянської міської ради
30.	Творча майстерня з теми «Методика вивчення книжкової графіки на уроках образотворчого мистецтва»	Кондратюк Наталія Вікторівна	учитель образотворчого мистецтва Христинівської ЗОШ I-III ступенів №1 Христинівської районної ради
31.	Творча майстерня з теми «Нетрадиційні уроки образотворчого мистецтва»	Кельм Світлана Вікторівна	учитель образотворчого мистецтва Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів №10 Черкаської міської ради
32.	Творча майстерня з теми «Мультимедійні програми на уроках музичного мистецтва»	Шведенко Інна Олексіївна	учитель музичного мистецтва Леськівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Черкаської районної ради
33.	Творча майстерня з теми «Через інтерактивне навчання - до творчо	Левченко Алла Валеріївна	учитель музичного мистецтва Маньківської

	розвиненої особистості»		загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 Маньківської районної ради
34.	Творча майстерня для новопризначених завідувачів РМК (ММК) з теми «Управління інноваційним розвитком районного методичного кабінету» (у системі науково-методичної роботи з педагогічними працівниками)	Світова Ірина Миколаївна	завідувач Уманського районного методичного кабінету
35.	Творча майстерня з теми «Директор – лідер інновацій у сільській школі» (для директорів сільської школи)	Миронюк Галина Миколаївна	директор Стеблівської ЗОШ I-III ступенів Корсунь-Шевченківської районної ради
36.	Творча майстерня з теми «Використання ІКТ та можливостей Інтернету у навчально-виховному процесі сучасного закладу освіти» (для заступників директорів з навчально-виховної роботи закладів освіти області)	Хуртенко Леся Олексіївна	заступник директора з навчально-виховної роботи Смілянського природничо-математичного ліцею
37.	Творча майстерня з теми «Превентивна робота серед учнівської молоді у формуванні здорового способу життя і профілактики ВІЛ-інфікування»	Сатанівська Оксана Дмитрівна	учитель основ здоров'я загальноосвітньої школи I-III ступенів №11 ім. М.П.Бажана Уманської міської ради Черкаської області
38.	Творча майстерня з теми «Вступ до програмування мовою «Лого»	Пасічна Людмила Іванівна	учитель інформатики Черкаської загальноосвітньої школи №19 Черкаської міської ради
39.	Творча майстерня з теми «Створення ситуації	Сукач Валентина Іванівна	учитель російської мови Мліївської

	успіху на уроках російської мови»		загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Городищенської районної ради
40.	Творча майстерня з теми «Формування свідомості учнів на уроках світової літератури і російської мови»	Чернікова Поліна Олексіївна	учитель російської мови і світової літератури Уманського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів №7 – колегіум» Уманської міської ради
41.	Творча майстерня з теми «Дослідження духовних цінностей художніх текстів світової літератури (від середньовіччя до постмодернізму)»	Малигіна Любов Миколаївна	учитель світової літератури Черкаського колегіуму «Берегиня» Черкаської міської ради
42.	Творча майстерня з написання літературних творів (російською і українською мовами)	Свенціцька Олена Володимирівна	учитель російської мови і світової літератури Червонослобідської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Черкаської районної ради
43.	Творча майстерня «Перлина» (технології розвитку творчих здібностей учнів)	Сизько Галина Леонідівна	учитель російської мови і світової літератури Золотоніської загальноосвітньої школи I-III ступенів №3 Золотоніської міської ради
44.	Творча майстерня з теми «Інтерактивні форми навчання педагогічних працівників позашкільного навчального закладу»	Кудін Валентина Семенівна, Арчибасова Тетяна Юріївна	методист лабораторії виховної роботи Черкаського ОШОПП; методист Будинку дитячої та юнацької творчості м. Сміли
45.	Творча майстерня з теми	Кудін Валентина	методист лабораторії

	«Уроки сталого розвитку : як організувати позакласну роботу»	Семенівна, Арчибасова Тетяна Юріївна	виховної роботи Черкаського ОІПОПП; методист Будинку дитячої та юнацької творчості м. Сміли
46.	Творча майстерня з теми «Інновації в діяльності інформаційного центра – бібліотеки-медіатеки»	Гичка Ірина Іванівна	завідуюча бібліотекою НВК «Загальноосвітня школа І ступеня- гімназія імені В.Т. Сенатора» Смілянської міської ради
47.	Творча майстерня з теми «Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті»	Булко Олена Павлівна	методист Золотоніського міського відділу освіти Золотоніської міської ради
48.	Творча майстерня з теми «Гуманізація навчально-виховного процесу, створення оптимальних умов розвитку особистості через пробудження актуалізованого інтересу учнів на уроках географії»	Шандра Віталій Іванович	учитель географії Піщанської ЗОШ І-ІІІ ступенів Золотоніської районної ради
49.	Творча майстерня з теми «Розвиток творчого мислення учнів засобами ІКТ на уроках географії»	Терещенко Тетяна Борисівна	учитель географії загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №11 імені М.П.Бажана Уманської міської ради

РОЗДІЛ 12.

ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТІРУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*Чепурна Наталія Миколаївна,
ректор Черкаського ОІПОПП;*

кандидат педагогічних наук,
доцент.

Інноваційний напрям модернізації післядипломної педагогічної освіти сьогодні пов'язується із запровадженням різних видів мережевих систем, які дають змогу об'єднувати інформаційні ресурси, створювати освітній простір, що сприяє розвитку конкурентоспроможності педагогічних працівників.

Якісно новими характеристиками таких освітніх інформаційно-комунікаційних мережевих систем є: орієнтація на потреби професійної діяльності педагога, серед яких пріоритетною є потреба у неперервному самовдосконаленні та самореалізації; доступність і відкритість будь-якої форми дистанційного підвищення кваліфікації для педагога, за умови достатнього рівня володіння ним інформаційно-комунікаційними технологіями; гнучкість інформаційно-комунікаційної мережевої системи, її швидке реагування на освітній попит педагогічних працівників, різні темпи навчання; інтеграція формальних і неформальних видів освіти, створення цілісного освітнього поля для навчання, самоосвіти та взаємонавчання педагогів; широке використання ІКТ на будь-якому етапі професійної діяльності педагогічних працівників [2].

Зазначені вище положення стали основою для реалізації ідеї створення на Черкаському освітянському порталі *регіональної мережевої системи неперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників області – Віртуальної академії методичної освіти Черкаського ОІПОП*.

Мета діяльності Віртуальної академії - забезпечення індивідуальної траєкторії професійного зростання та задоволення індивідуальних освітніх потреб педагогічних працівників у розвитку професійної компетентності на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Віртуальна академія методичної освіти – це нове системне мережеве утворення, в основі якого лежить усвідомлення неперервності освіти як умови й засобу професійного розвитку педагога.

Ми ставимо перед собою *завдання* створення умов для неперервної освіти педагогічних працівників, з урахуванням комфортного для них терміну опанування освітніх програм; збільшення можливості для педагогів області отримувати різноманітну професійно значущу інформацію, поширювати власний досвід педагогічної діяльності; реалізації особистісно орієнтованого та індивідуального підходів в організації підвищення

кваліфікації, надання допомоги конкретному педагогу в отриманні конкретних знань; формування у педагогічних працівників області професійної позиції, спрямованої на проектування власної освітньої траєкторії; зміщення акцентів у підвищенні кваліфікації з передачі знань - на створення умов для оволодіння способами взаємодії з усіма суб'єктами регіональної мережевої системи неперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників області.

Функціонування Віртуальної академії методичної освіти як складової єдиного освітнього простору післядипломної освіти області передбачає розширення видів освітніх послуг для підвищення кваліфікації педагогічних працівників, введення нових форм взаємодії суб'єктів післядипломної освіти, різноманіття програмних продуктів, форм та видів навчання, самоосвіти та взаємонавчання педагогів.

До складу *Віртуальної академії методичної освіти*, розміщеної на Черкаському освітянському порталі (сайті Черкаського ОПОПП) входять:

1. Розділ *«Дистанційні та очно-дистанційні курси підвищення кваліфікації»* (проведення дистанційних курсів для різних категорій педагогічних працівників на основі програмного забезпечення платформи Moodle).

2. Розділ *«Віртуальна школа професійного становлення молодого педагога»*. Структурними компонентами цієї дистанційної форми роботи з учителями-початківцями є: Інтернет-скринька корисної інформації; дистанційний консультпункт з різних питань освітньої діяльності; віртуальний майстер-клас; експрес-опитування з різних проблем педагогічної діяльності; Інтернет-заходи в режимі он-лайн для молодих педагогів; дискусійний форум та ін.

3. Розділ *«Інтернет-школа педагогічної майстерності»*, яка надасть можливість педагогам на вибір (відповідно до їхніх фахових уподобань та рівня професійної компетентності) в дистанційному режимі опанувати сертифіковані Вченою радою Черкаського ОПОПП спецкурси та отримати відповідний документ (сертифікат) про додаткову спеціалізацію.

4. Розділ *«Школа психологічної грамотності»* має на меті здійснення різних форм дистанційної психологічної освіти педагогів області.

5. Розділ *«Дистанційна школа педагога-дослідника»* створений з метою навчання творчо працюючих педагогів здійсненню дослідницької та дослідно-експериментальної діяльності.

6. Розділ *«Електронна бібліотека методичної літератури»* містить розроблені науково-методичними працівниками Черкаського ОПОПП повнотекстові видання та статті науково-методичного спрямування.

7. У розділі «*Науково-методичне забезпечення діяльності ЗНЗ*» розміщені нормативні документи та методичні рекомендації з усіх аспектів педагогічної діяльності.

8. Розділ «*Колекція цифрових ресурсів*» представлений добіркою статичних, динамічних та інтерактивних електронних навчальних матеріалів, а саме: навчально-методичні, художні і наукові тексти; графічні зображення; фото; таблиці; графіки; картографічні схеми; дидактичні матеріали; електронні підручники; тестові завдання; презентації; звукові й музичні файли; мультимедійні проекти; авторські відеофільми; цифрові копії художніх і науково-популярних фільмів; цікаві фрагменти уроків; моделі природних і фізичних явищ, соціальних процесів; інформаційні довідки тощо.

Крім зазначених вище форм дистанційного сприяння розвитку професійної компетентності педагогічних працівників, структурними компонентами Віртуальної академії методичної освіти є *віртуальні спільноти* та *Інтернет-клуби* як дистанційні форми методичної роботи для всіх категорій педагогічних працівників.

Слід зазначити, що, на жаль, в мережі Інтернет ці форми підвищення професійної майстерності доки що не виокремлені, більш того, ці поняття змішані, зміст їх недиференційований: часто спільноту називають клубом і навпаки. Натомість зміст цих понять розрізняється за критеріями активності й самостійності учасників методичної взаємодії та рівнем технологічності.

Віртуальна спільнота – це мережеве співтовариство, яке розуміється науковцями як група людей, що підтримують спілкування і проводять спільну діяльність за допомогою комп'ютерних мережевих засобів. Іншими словами, у віртуальній спільноті людей об'єднують: комп'ютерна мережа (Інтернет), мережа документів (WWW) та програмне забезпечення (соціальні сервіси). Загальну формулу віртуальної спільноти як мережевого об'єднання педагогічних працівників можна вивести так: це соціальні сервіси + взаємодія окремих учасників + спостереження за діяльністю спільноти (останнє наголошує на ролі методиста як ініціатора, координатора, фасилітатора, модератора, який ще й спостерігає за діяльністю спільноти для внесення коректив шляхом ініціювання різних видів спільної діяльності та взаємодії) [1, 3].

Отже, віртуальні спільноти як мережеві об'єднання характеризуються спільними ідеями та ініціативами учасників, а також освітнім контентом, який продукується всіма учасниками об'єднання. Тобто віртуальні спільноти передбачають *високий рівень активності її учасників*, а для ефективної взаємодії в рамках мережних об'єднань з розвитком ІКТ з'являються нові форми для представлення цифрових архівів, збереження знань, залучення нових членів співтовариства та нові програмні сервіси, які полегшують управління знаннями та використання цих знань учасниками спільноти. Тобто така форма методичної роботи *потребує більш високого рівня ІКТ-компетентності* як ініціатора спільноти (у нашому випадку – науковців

кафедр і методистів, які обрали цю форму дистанційної методичної роботи), так і її учасників.

Інтернет-клуб як клубно-дистанційна форма методичної роботи передбачає *більш велику питому вагу ініціатора* цієї форми підвищення кваліфікації (методиста, науковця), який, створюючи концепцію Інтернет-клубу, розробляє певні рубрики у відповідності до власного бачення змісту дистанційної методичної роботи. Активність інших членів Інтернет-клубу обмежується участю у форумах, Інтернет-листуванні як засобу спілкування та спільного створення освітнього продукту (навчальних та методичних посібників, методичних рекомендацій тощо).

Наголосимо, що обидві форми дистанційної методичної роботи є однаково привабливими для нас на сьогоднішній день, адже рівень ІКТ-компетентності педагогічних працівників області також є різним, і ми надаємо їм право вибору.

Таким чином, як системне мережеве утворення, Віртуальна академія методичної освіти Черкаського ОІПОПП, створюючи умови для дистанційного навчання, самоосвіти, взаємонавчання, спілкування та взаємодії педагогів, сприяє забезпеченню індивідуальної траєкторії професійного зростання та задоволенню індивідуальних освітніх потреб педагогічних працівників області у розвитку професійної компетентності.

Література:

1. Віртуальні спільноти. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.zoippo.zp.ua/pages/raznoe/spilnoty.html>
2. Оліференко Л.Я. Регіональна система неперервного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів / Л.Я.Оліференко // Матеріали III Міжнародного фестивалю педагогічних інновацій. – Черкаси: Вид-во ЧОІПОПП, 2012. – С.44 – 60
3. Пилипчук А. Ю. Система освіти як об'єкт інформатизації: види діяльності в системі освіти. [Електронний ресурс] / А. Ю .Пилипчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – № 1. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em9/emg.html>.

РОЗДІЛ 13. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ВИРОБЛЕННЯ ЄДИНИХ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ

Працівниками лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти Черкаського ОІПОПП розроблено комплексний програмно-цільовий проект «Основні напрямки

моніторингових досліджень у системі загальної середньої освіти Черкаської області на 2011-2014 рр.».

Метою даного проекту є впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти на основі зазначених технологій та оптимізація процесу підготовки педпрацівників до упровадження інноваційних технологій під час моніторингових досліджень.

На його виконання розроблено програми навчальних модулів: «Тестування як психолого-педагогічний засіб оцінювання якості навчальних досягнень учнів», «Науково-методичний і психологічний супровід моніторингу якості освіти», «Тестування з використанням програмових засобів як інноваційний метод у системі освітніх вимірювань», «Оцінювання як механізм діагностування та забезпечення якості освіти», «Особливості ЗНО та моніторингових досліджень: результати, проблеми, шляхи їх вирішення», «Тестові технології – інноваційний крок до оцінювання якості навчальних досягнень учнів», за якими здійснено підготовку протягом 2011 року понад **800** педагогічних працівників. А з метою якісної підготовки освітян до участі у зовнішньому незалежному оцінюванні 2012 року **проведено навчання персоналу**, а саме: відповідальних за пункти тестування та їхніх помічників, уповноважених, старших інструкторів, інструкторів, чергових, старших екзаменаторів та екзаменаторів з англійської мови, старших екзаменаторів та екзаменаторів з української мови, загальна кількість яких становить **1882 особи**.

Ведеться науково-методична робота шляхом проведення навчальних семінарів із таких проблем:

«Особливості ЗНО 2012 року. Нові вимоги до реєстрації. Пробні тренувальні тестування», «Організація проведення пробного тестування», «Підготовка до проведення пробного тестування та основної сесії ЗНО-2012», «Підготовка до перевірки відкритих частин тестів з української мови і літератури», «Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови. Підсумки 2011 року. Особливості проведення ЗНО з англійської мови у 2012 році», «Проведення моніторингових досліджень із використанням ІКТ», «Проведення моніторингових досліджень із використанням ППЗ «ЗНАЙКА», «Створення та експертиза тестових завдань», «Зміст і технології підвищення рівня професійної компетентності вчителів математики», «Організаційний механізм упровадження інноваційних технологій та здійснення психолого-педагогічної підготовленості вчителів

(викладачів) з освітніх вимірювань»: результати, проблеми, шляхи вирішення». Загалом протягом I півріччя 2012 року проведено 14 семінарів з вищезазначених питань.

У 2011 році **проведено 11** моніторингових досліджень, а протягом I півріччя 2012 року – **6**, до яких залучено відповідно **6849** і **3799** респондентів. Це такі дослідження:

Міжнародні: 2011 рік: Міжнародне порівняльне дослідження якості природничо-математичної освіти TIMSS 2011 учнів 8-х класів загальноосвітніх навчальних закладів;

Національні: 2011 рік:

моніторингове дослідження «Рівень рухової активності як провідна детермінанта формування здорового способу життя дітей і молоді» (I етап дослідження, II етап опитування);

Моніторингове дослідження якості новостворених підручників для 9 класу;

Моніторингове дослідження стану реалізації Концепції профільного навчання в старшій школі.

2012 рік: III етап національного моніторингового дослідження «Рівень рухової активності як провідна детермінанта формування здорового способу життя дітей і молоді»;

моніторингове дослідження щодо статусу та ролі вчителя в українському суспільстві;

моніторингове дослідження стану впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах;

моніторингове дослідження якості навчальної літератури для загальноосвітніх навчальних закладів у 2011/2012 – 2012/2013 навчальних роках.

- **регіональні:**

2011 рік: дистанційне моніторингове дослідження щодо визначення рівня знань із фізики учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів;

моніторингове дослідження рівня знань учнів 10-х класів загальноосвітніх навчальних закладів міст Ватутіного, Золотоноші Корсунь-Шевченківського району з української мови, математики та історії України;

2012 рік: моніторингове дослідження рівня якості художньо-естетичної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів Звенигородського, Монастирищенського, Уманського районів, м. Черкаси;

моніторингове дослідження рівня навчальних досягнень з української мови, предметів природничо-математичного циклу учнів 4-х, 9-х, 10-х класів загальноосвітніх навчальних закладів Жашківського,

Тальнівського, Золотоніського, Чорнобаївського, Смілянського районів та м. Сміла.

У 2011 році працівники лабораторії-центру ЗНО та моніторингу якості освіти Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, Центру освітніх тестувань Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, Київського регіонального центру оцінювання якості освіти та навчальних закладів області розробили та розпочали впровадження освітнього проекту **«Організаційний механізм упровадження інноваційних технологій та здійснення психолого-педагогічної підготовленості вчителів (викладачів) з освітніх вимірювань»**. Уже пройдено чотири етапи проекту.

На першому етапі визначено учасників - 69 навчальних закладів відповідно до наказу Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації від 07.09.2011 № 507 «Про впровадження освітнього проекту», із них 58 взяли активну участь у запланованих формах роботи.

На другому етапі здійснено інформаційне забезпечення учасників проекту. Працівниками лабораторії-центру з питань зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти Черкаського ОПОПП, координаторами проекту здійснено таку роботу:

- надіслано нормативні документи щодо освітнього проекту у навчальні заклади та відділи освіти;
- розроблено графік тренувальних тестувань;
- створено творчі групи вчителів – експертів та розробників тестових завдань, тестів;
- спільно з творчими групами вчителів розроблено тести з 7-ми предметів: української мови, історії України, математики, хімії, біології, географії, фізики, які передано до Центру тестових технологій Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького для укладання в електронні збірники. У тренувальних тестуваннях з названих вище предметів в он-лайн режимі протягом жовтня – грудня 2011 року взяли участь 6012 учнів 11-х класів і 7185 учнів 9-х класів. Таким чином, усього у тестуваннях узяли участь 13197 учнів.

РОЗДІЛ 14.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ТА НАВЧАЛЬНІ ВИДАННЯ ЧЕРКАСЬКОГО ОПОПП

Кафедра педагогіки і психології

1. Волошенко О.В. Навігаційні функції післядипломної педагогічної освіти у контексті професійної самореалізації учителя / Особистість в єдиному освітньому просторі: зб. наукових статей I Міжнародного освітнього

форуму/ за ред. К.Л. Крутій.- ч.1- Запоріжжя : ООО «ЛИПС» ЛТД, 2010.- С.60-63.

2. Волошенко Всеукраїнський молодіжний конкурс «Новітній інтелект України»// Педагогічний вісник - №2 (60). – 2010. – С. 10-13.

3. Волошенко О.В., Хрипун В.І. Психолого-педагогічні аспекти оновлення освітнього простору навчального закладу.- Черкаси, 2010.- 40с.

4. Волошенко О.В., Хрипун В.І. В.О.Сухомлинський та О.А. Захаренко: досвід піклування про професійний розвиток педагогічного колективу /Вісник Черкаського університету, 2010.- серія педагогічні науки. Спецвипуск. - частина II. С.147-149.

5. Парходько Г.Ю. Роль мономіфологічних історій у патріотичному вихованні школярів // Педагогічний вісник - №1 (59). – 2010. – С. 30 -32.

6. Парходько Г.Ю., М.В. Яворський, О.І. Замулко План розвитку школи – шлях до ефективної роботи навчального закладу // Педагогічний вісник - №2 (60). – 2010. – С. 18 -21.

7. Парходько Г.Ю., [Яворський М.В.](#) Психологічний супровід прийомних сімей на основних стадіях формування довірчих взаємин / Прийомні сім'ї: психологічний супровід: матеріали обласної науково-практичної конференції (Черкаси, 12 травня 2010 р.) / ЧОПОПП. – Черкаси: ЧОПОПП, 2010. – С.49-52.

8. Коновальчук В.І. Психологічна підготовка особистості до діяльності у екстремальних умовах // Матеріали міжрегіонального наукового семінару «Актуальні проблеми становлення особистості професіонала в ризиконебезпечних професіях», Київ,25.03. 2010 .С 157-162

9. Коновальчук В.І. До проблеми семантики значущого дитячого досвіду в розвитку особистості / Особистість в єдиному освітньому просторі: зб. наукових статей I Міжнародного освітнього форуму/ за ред. К.Л. Крутій.- ч.2- Запоріжжя : ООО «ЛИПС» ЛТД, 2010. - С.105-109

10. Коновальчук В.І. Психологічні ідеї педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського //Вісник Черкаського державного університету, 2010

11. Карікаш В.І. Основи менеджменту для резерву керівних кадрів. - Черкаси, 2010.

12. Карікаш В.І. 5 рівнів позитум-підходу. Електронний журнал Всесвітньої асоціації позитивної психотерапії.

13. Лісова Н.І. Технологія науково-методичного супроводу становлення моніторингу якості освіти в регіоні/ Матеріали II Фестивалю педагогічних інновацій

14. Моніторинг начальних досягнень учнів (методичні рекомендації). Лісова Н.І., Бондаренко О.А. авторська група вчителів і методистів. Черкаси: ЧОПОПП

15. Моніторинг стану роботи з формування здорового способу життя дітей та учнівської молоді (методичні рекомендації). Укладачі – Лісова Н.І., Бондаренко О.А., творча група вчителів і методистів. Черкаси: ЧОПОПП.

16. Моніторинг педагогічної діяльності вчителя (методичні рекомендації). Укладачі - Лісова Н.І., Бондаренко О.А., творча група вчителів і методистів. Черкаси: ЧОПОПШ.

17. Лісова Н.І., Бондаренко О.А., Федоренко О.А., Кулінко О.В., Тетьора С.С., Зоря В.Г інформаційний збірник «Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти області».

18. Волошенко О.В. Захист Вітчизни: курс навчання дівчат, 10 клас, / Є.О. Цуканова, В.М. Мелецький - Харків: Ранок, 2011.-256с.

19. Волошенко О.В. Психолого-педагогічна наука – школі // Школа, - 2011, №8, с.84-86.

20. Волошенко О.В. Психологічні аспекти виховання у школі// Школа, - 2011, - №10, - с.84-87.

21. Волошенко О.В., Хрипун В.І. Професійно-творча самореалізація та професійний саморозвиток як життєтворчі компетенції практичного психолога закладу освіти/ Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти: матеріали Всеукраїнського проблемного семінару 17-18 листопада 2011 року / за ред. В.В. Пашкова. - Запоріжжя: КПУ, 2011. с.53-63.

22. Хрипун, В. Формування стратегій професійного саморозвитку педагога у системі післядипломної освіти / В. Хрипун// Післядипломна освіта в Україні. - Київ : Ун-т менеджменту освіти Нац. акад. пед. наук України, 2010(1).- № 2 - С.64-65.

23. Бегеза Л.Є. Програма оптимізації адаптації практичного психолога професійно-технічного навчального закладу // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної АПН України / За ред. С.Д. Максименка. Т.ХІІІ, част.3. – К., 2011. – С. 17 – 23.

24. Бегеза Л.Є. Соціометричний статус практичного психолога в педагогічному колективі як критерій його адаптованості // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України / За ред. С.Д.Максименка. – Т.ХІІІ, част.1. – К., 2011. – С. 33 – 41.

25. Бегеза Л.Є. Насильство над дитиною як чинник деструктивного впливу на формування її особистості / Л.Є. Бегеза, В.І. Алексеєва // Сучасна школа України. – 2011. – № 9. – С. 47-54.

26. Бегеза Л.Є. Професійні ролі практичного психолога в концепції проблеми життєтворчості /Матеріали обласної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні аспекти життєтворчості педагогічних працівників», Черкаси, 2011.

27. [Карікаш В.І., Босовська Н.А. Баланс ролі та особистості в роботі психолога-психотерапевта у контексті профілактики професійної деформації/ матеріали науково-практичного інтернет-семінару: «Профілактика](#)

професійного вигорання та професійної деформації педагогічного працівника», Черкаси, 2011.

28. Карікаш В.І. Феномен двухфазового переходу в динаміці психотерапевтичної зв'язі // Позитум Україна, 2011, - № 4.

29. Коновальчук В.І. Формування глибинно-психологічних механізмів соціальної адаптації особистості / Вісник Інституту розвитку дитини, Вип.14., Київ, 2011.

30. Руденко І.М. Шляхи створення батьками та вчителями оптимальних умов життєдіяльності дитини, яка пережила розлучення рідних // Педагогічний вісник, 2011, - №4

31. Руденко І.М. Феномен професійного вигорання педагогів: причини, симптоми, шляхи профілактики / матеріали науково-практичного Інтернет-семінару: «Профілактика професійного вигорання та професійної деформації педагогічного працівника», Черкаси, 2011.

32. Руденко І.М. Роль та місце рефлексії в діяльності педагога» / Матеріали обласної науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні аспекти життєтворчості педагогічних працівників», Черкаси, 2011.

33. Волошенко О.В. Навігаційні функції післядипломної педагогічної освіти / Проблеми творчості і технологій у неперервній освіті, - Київ, 2012р.

34. Волошенко О.В. Хрипун В.І. Духовний розвиток особистості: ідеї О.А. Захаренка, В.О. Сухомлинського і сучасність. - Педагогічний вісник, № 1 – 2012 р. - Спецвипуск. – С. 15-17.

35. Хрипун В.І. Професійно творча самореалізація педагога. Досвід О.А. Захаренка і сучасність./ А. Макаренко, В. Сухомлинський, О. Захаренко: естафета гуманної педагогіки. – Черкаси. – 2012. – с. 78.

36. Руденко І.М. Вплив психологічної атмосфери у сім'ї на емоційний стан дитини./ А. Макаренко, В. Сухомлинський, О. Захаренко: естафета гуманної педагогіки. – Черкаси. – 2012. – с. 83.

37. Руденко І.М. Психолого-педагогічна просвіта батьків обдарованих дошкільників./ Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми діагностики та проектування розвитку обдарованих дошкільників» (10-11 квітня 2012р., м. Одеса).

38. Хрипун В.І. Деякі аспекти організаційно-методичного супроводу професійного саморозвитку педагогічного працівника дошкільного навчального закладу / Післядипломна освіта в Україні. - Київ : Ун-т менеджменту освіти Нац. акад. пед. наук України, 2012.

39. Руденко І.М. Сім'я як життєтворче середовище формування особистості дитини./ науково-практичний інтернет-семінар «Психолого-педагогічні аспекти організації життєвого простору дитини» 4.04-7.04.2012 р.

40. Коновальчук В.І. Роль ексквізитних ситуацій дитинства у своєрідності життєвої реалізації особистості / Збірник матеріалів 14 Міжнародної науково-практичної конференції (Київ- Лондон), - 2012, с.149-151

41. Коновальчук В.І., Шкрябай Н.Л. Використання казкотерапії у роботі із дітьми молодшого шкільного віку // Педагогічний вісник: ЧОПОПП / подано до друку.
42. Коновальчук В.І. До проблеми психологічних чинників життєтворчості особистості // Наукові записки МАН / готується до друку.
43. Коновальчук В.І. Психологічні умови розвитку креативного потенціалу особистості.- ЧОПОПП, 47с.
44. Бегеза Л.Є. Успішна адаптація молодого спеціаліста: від теорії до практики // Педагогічний вісник №2, 2012р.

Кафедра освітнього менеджменту і педагогічних інновацій

Посібники, які отримали гриф МОН України:

1. Андрющенко Т.К., Лохвицька Л.В. Виховання здорової дитини в сучасній сім'ї. Сім'я – берегиня здоров'я дитини : [навч.-метод. посіб.] / Л. В. Лохвицька, Т. К. Андрющенко. –Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 228 с. *(Схвалено до використання у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол №2 від 12.05.2009 року).*
2. Андрющенко Т.К., Лохвицька Л.В. До здоров'я дітей – через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами : [навч.-метод. посіб.] / Л. В. Лохвицька, Т. К. Андрющенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 176 с. *(Схвалено для використання в дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 4 від 09 листопада 2011 року).*
3. Андрющенко Т.К., Лохвицька Л.В. Веселка здоров'я. Книга для читання дітям дошкільного віку : [хрестоматія] / уклад. Л. В. Лохвицька, Т. К. Андрющенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 268 с. *(Схвалено для використання в дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист № 1/11-1163 від 22 березня 2006 року).*
4. Андрющенко Т.К. Підготовка вихователів до формування здоров'язбережувальної компетентності в старших дошкільників : [навч.-метод. посіб.]. – Черкаси: ЧОПОПП, 2010. – 53 с.
5. Андрющенко Т.К. Підготовка вихователів до взаємодії з батьками з проблем формування здоров'я дошкільників: [навч.-метод. посіб.]. – Черкаси: ЧОПОПП, 2010. – 42 с.
6. Хрипун В.І. Програма проблемних курсів підвищення кваліфікації вихователів дошкільних навчальних закладів «Основи професійного саморозвитку».

7. Андриющенко Т.К. Основні орієнтири розвитку дитини п'ятирічного віку в родині: метод. реком. /Т.К. Андриющенко. - Черкаси : ЧОПОПП, 2011. – 48 с.
8. Мельниченко В.М. Краєзнавство Черкащини: сторінки історії : монографія / В.М. Мельниченко. – Черкаси: „Вертикаль”, видавець ПП Кандич С.Г., 2011. – 192 с. іл. на 48 с.
9. Ніколаєску І.О. Зміст іміджової підготовки соціального педагога в закладах післядипломної освіти [навч.-метод. посіб.] / Інна Олександрівна Ніколаєску. – Черкаси: ЧОПОПП, 2011. – 78 с.
10. Лісова Н.І. «Тестові технології – інноваційний крок до оцінювання якості навчальних досягнень учнів». Програма дистанційного курсу.
11. Лісова Н.І. «Компетентнісний підхід до системи педагогічних вимірювань та управління якістю освіти». Програма спецкурсу.
12. Ніколаєску І.О. Програма спецкурсу «Імідж соціального педагога» / Інна Олександрівна Ніколаєску. – Черкаси : ЧОПОПП, 2011. – 20 с.
13. Мельниченко В.М. Історична географія України. навчальний посібник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Черкаси: 2012. – 224 с. (*гриф МОНМС України*).
14. Андриющенко Т.К. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників у процесі навчально-дослідницької діяльності : [навч.-метод. посіб] / Т. К. Андриющенко. – К., 2012. – 92 с.
15. Лісова Н.І. Тестовий зошит для учнів 4 класу (проведення моніторингового дослідження).
16. Лісова Н.І. Організаційно-методичне забезпечення моніторингового дослідження рівня навчальних досягнень учнів з предметів природничо-математичних дисциплін : інформаційно-методичний збірник.

Лабораторія суспільно-гуманітарних дисциплін

1. Проект «Письменники – лауреати Шевченківської премії – золотий фонд української літератури» (програма спецкурс для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, календарне планування, книга для вчителя, мультимедійний диск). Проект має гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (лист № 1.4/18 – Г – 484 від 29.06.2011р.).
2. Степанова Н.М. Всесвітня історія. 9 клас: методичний посібник для вчителів / Наталя Степанова, Валерій Силенко, Наталя Гриценко. – К.: Шкільний світ, 2009. – У 2-ч. – 284 с.
3. Степанова Н.М. Всесвітня історія. 10 клас: методичний посібник для вчителів / Наталя Степанова, Валерій Силенко. – К.: Шкільний світ, 2010. – У 2-ч. – 280 с.
4. Дорога до храму душі: методичний посібник із курсу «Християнська етика». 5 клас / За ред. Н.М. Степанової / Наталя Степанова. – Черкаси: Видавництво ОПОПП, 2010. – 79 с.
5. Степанова Н.М. Вступ до філософії. Програма для учнів 9-го класу загальноосвітніх навчальних закладів із українською мовою навчання,

схвалена для використання Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (протокол №2 від 20.10.2010 року) / Наталя Степанова // Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання. – 2011. – Серпень. – №8. – С. 25 – 27.

ОЦЦСР

1. Навчальний план та освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації соціальних педагогів закладів освіти / укладач Т.Войцях. – Черкаси, ЧОПОПП, 2011. – 225 с. – **Погоджено Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки України**

2. Навчальний план та освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації практичних психологів закладів освіти / укладачі Л.Жеребньова, Т.Артеменко. – Черкаси, ЧОПОПП, 2011. – 211с. – **Погоджено Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки України**

3. Права дитини мовою Прав Людини: Методичний посібник для працівників закладів освіти/ Автор-упорядник Т.В. Войцях; за ред. В.Г. Панка. – Черкаси: Черкаський ОПОПП, 2011. – 112 с. – До 20-річчя ратифікації Україною Конвенції ООН про права дитини. (Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського ОПОПП. Протокол № 2 від 31.05.2011 р.) – **на методичний посібник є відгук методиста Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України.** Посібник знаходиться у стадії доопрацювання згідно рекомендацій.

4. Жеребньова Л.В., Войцях Т.В. Робоча книга методиста з психологічної служби системи освіти: Інформаційно-методичний збірник. – Черкаси: ОПОПП, 2011. – 108 с. (Рекомендовано до друку вченою радою ЧОПОПП. Протокол № 2 від 31 травня 2011 року).

5. Войцях Т.В. Особливості здійснення соціально-педагогічного супроводу сім'ї в закладах освіти: Методичний посібник. – Черкаси: ОПОПП, 2011. – 131с. (Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського ОПОПП. Протокол № 3 від 31 серпня 2011 року).

6. Соціально-психологічний театр / авт.-упоряд.: Любов Жеребньова, Тетяна Артеменко. – К.: Шк.світ, 2011. – 120 ст. – (Бібліотека «Шкільного світу»). (Узагальнення досвіду здійснення корекційно-розвивальної роботи шляхом організації психологічних театрів)

7. На допомогу керівнику психологічної служби: документи, схеми, таблиці/ Автори-упорядники Т.Войцях, Т.Артеменко. – Черкаси: ЧОПОПП, 2012. –

104 с. (Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського ОПОПП. Протокол № 2 від 30 травня 2012 року).

8. Підсумки та основні напрямки діяльності спеціалістів психологічної служби на 2011-2012 навчальний рік: методичні рекомендації для працівників психологічної служби області / (Жеребньова Л.В., Артеменко Т.Б., Войцях Т.В.// Педагогічний вісник. – 2011. – №3. - Додаток-вкладка до журналу.

9. Войцях Т.В. Методичні рекомендації щодо організації та здійснення професійної діяльності соціальних педагогів закладів освіти Черкаської області у 2012-2013 навчальному році (передано до друку у «Педагогічному віснику»).

10. Артеменко Т.Б. Психолог у навчальному закладі: нериторичні запитання. Методичні рекомендації для практичних психологів (передано до друку у «Педагогічному віснику»).

11. Войцях Т.В. Волонтерство як інноваційна форма в діяльності спеціалістів психологічної служби. З досвіду впровадження проекту «Волонтерський рух як інноваційна форма розвивальної, превентивної та профілактичної соціально-педагогічної роботи з молоддю» // Педагогічний вісник. – 2011. - № 3(65). – С. 50-53.

12. Артеменко Т.Б. До питання формування ненасильницької поведінки в закладах освіти // Запобігання насильству та екстремізму в молодіжному середовищі: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (15 березня 2011 року, м. Херсон) / за ред. В.М.Великого, С.О. Моїсеєва. – Херсон: РПО, 2011. – 228 с. – С. 6 – 7.

13. Боголій В. Психологічний супровід професійної компетентності психолога // Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти: матеріали Всеукраїнського проблемного семінару 17-18 листопада 2011 року / [ред.кол.: В.В.Пашков та ін.]. – Запоріжжя: КПУ, 2011. – 293 с. – С.217-219.

14. Психологічний супровід професійної компетентності психолога [Текст] / В. М. Боголій / Збірник матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару «Актуальні проблеми та особливості діяльності психолога в закладі освіти / Гол.ред. Шимко О.В., Умань, 2012. - С. 8-10.

15. Індикатори успішності особистості [Текст] / В. М. Боголій, В.М. // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12, Психологічні науки/ М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. - Вип. 30 (54). - С. 26-31.

16. Акмеологічні засади професійної підготовки практичних психологів /В.М.Боголій// Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія. Збірник наукових праць КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України., К. 2012 - № 1, Ч.1 Спецвипуск С. 11-17.
17. Артеменко Т. До питання методичного супроводу післядипломної підготовки практичних психологів // Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти: матеріали Всеукраїнського проблемного семінару 17-18 листопада 2011 року / [ред.кол.: В.В.Пашков та ін.]. – Запоріжжя: КПУ, 2011. – 293 с. – С.214-217.
18. Войцях Т. Перша сходинка довжиною у 20 років. Досвід соціальних педагогів Черкащини// Соціальний педагог. – 2012. – Квітень. – № 4(64). – С. 4-8.
19. Психологічній службі Черкащини – 20 р: [альманах]/ Автори-упорядники: Жеребньова Л.В., Артеменко Т.Б. – Електронна публікація на сайті ОЦППСР. – 2011. – Листопад.
20. Електронний тематичний збірник «Організаційна модель діяльності психологічної служби Городищенського району» (узагальнення досвіду роботи)/ Автори-упорядники: Жеребньова Л.В., Войцях Т.В., Хоменко Л.П. – Черкаси-Городище, 2011. – Лютий. – Тип носія: CD-R диск.
21. Профілактика насильства та жорстокого поведіння з дітьми в освітньому середовищі: [електронні методичні матеріали для працівників психологічної служби]/ Автори-упорядники: Жеребньова Л.В., Артеменко Т.Б., Войцях Т.В. - Листопад 2010 - квітень 2011. – Тип носія: CD-R диск.
22. Електронний посібник для спеціалістів психологічної служби: нормативно-правова база; методичні рекомендації щодо вимог до документації спеціалістів психологічної служби; зразки документації; пам'ятки/ Автор-упорядник Войцях Т.В. – Черкаси, 2011. – Лютий-березень. – Тип носія: CD-R диск.
23. Електронний посібник «Особливості здійснення соціально-педагогічного супроводу сім'ї в закладах освіти»: [методичні матеріали семінару-практикуму] /Автор-упорядник Войцях Т.В. – Черкаси, 2012. – Лютий. – Тип носія: CD-R диск.
24. Електронний посібник «Використання інтерактивних творчих форм просвітницької та профілактичної роботи в проектній діяльності»: [методичні матеріали навчального семінару-практикуму] / Автор-упорядник Войцях Т.В. – Черкаси, 2012. – Березень. – Тип носія: CD-R диск.

25. Психологічний супровід професійної діяльності педагога: [електронні методичні рекомендації для спеціалістів психологічної служби]/ Автори-упорядники: Боголій В.М., Артеменко Т.Б., Войцях Т.В.) – Черкаси, 2012. – Березень. Тип носія: CD-R диск.
26. Оптимізація дитячо-батьківських стосунків в роботі практичного психолога ДНЗ: [електронні методичні рекомендації]/ Упорядники: Боголій В.М., Артеменко Т.Б. – Черкаси, 2012. – Квітень. – Тип носія: CD-R диск.
27. Конфлікти в освітньому середовищі. Пошук конструктивних шляхів розв'язання конфліктів / Збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції (травень-вересень: електронна публікація на сайті ЧОПОПП, готується до друку) (Артеменко Т.Б., Боголій В.М.)
28. Боголій В. Роль практичного психолога та соціального педагога у вирішенні конфліктів у педагогічному колективі: [електронна публікація на сайті ЧОПОПП]. – 2011. – Жовтень.
29. Артеменко Т. Хто вищий, той нижчого гне, або До питання організаційних конфліктів: [електронна публікація на сайті ЧОПОПП]. – 2011. – Жовтень.
30. Войцях Т.В. Вчимося працювати з сім'єю: [електронна публікація на сайті ЧОПОПП та сайті ОЦППСР]. – 2012. – Березень.
31. Пошук шляхів взаєморозуміння між дітьми та дорослими: [комплект буклетів для педагогів та батьків]/ Автори-упорядники: Жеребньова Л.В., Артеменко Т.Б. – Черкаси, 2011. - Вересень-жовтень.
32. Тематичні буклети та пам'ятки для учнів, батьків, педагогічних працівників з питань попередження насильства і жорстокого поводження з дітьми та з питань захисту прав дітей/ Автор-упорядник Войцях Т.В. – Черкаси, 2011. - Квітень-травень.

Лабораторія дошкільної та початкової освіти

- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н., Навчально-методичні матеріали курсів підвищення кваліфікації учителів початкових класів (очно-дистанційна форма навчання), м. Черкаси, ОПОПП, 2010 р.*
- *керівник проекту Н.М.Чепурна, автори: С.А.Гаряча, Л.Н.Добровольська) навчально-методичний комплект «Маленькі українці подорожують країнами Євросоюзу», Черкаси, ОПОПП, 2010 р. (Схвалено МОН України).*
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Оновлення змісту початкової освіти. Матеріали роботи секції «Початкова освіта» під час серпневої конференції педагогічних працівників Черкаської області. – Черкаси –ЧОПОПП – 2010.*

- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Розвиток компетенцій молодших школярів в умовах групи продовженого дня* Збірка матеріалів Інтернет-семінару. – Черкаси – ЧОПОПП – 2010.
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Навчально-методичні матеріали курсів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів (очно-дистанційна форма навчання).* – Черкаси – ЧОПОПП – 2010.
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Програма роботи з молодими учителями початкових класів., На допомогу учителю, методичний комплект, м. Черкаси, ОПОПП, 2010 р.*
- *Добровольська Л.Н. Розвиваємо мислення молодших школярів. Навчально-методичний посібник.* – Черкаси – ЧОПОПП – 2010.
- *Добровольська Л.Н. Сходинки до інформатики. 3 клас. Навчально-методичний посібник.* – Черкаси – ЧОПОПП – 2010.
- *Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. науково-методичний посібник Сучасна модель освітнього процесу в різновікових групах дошкільних навчальних закладів. м. Черкаси ЧОПОПП «Схвалено для використання в дошкільних навчальних закладах» Міністерством освіти і науки (протокол №4 від 22.10.2010р).*
- *Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. П'ятирічка в умовах різновікової групи, навчально-методичний посібник, ЧОПОПП, м.Черкаси- 2010.*
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Живи, Україно! Живи для краси, і сили, і слави, і волі!: Методичні рекомендації щодо Першого уроку в 2011 – 2012 навчальному році для учнів 1-4 класів.*
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н. Формування ключових компетентностей молодших школярів у контексті викликів сьогодення. Матеріали Інтернет-семінару.*
- *Сіренко А.Є. Шляхи забезпечення та підвищення якості дошкільної освіти. Збірник за результатами науково-практичного семінару.* – Черкаси, ЧОПОПП, 2011 (Схвалено МОН України).
- *Сіренко А.Є. Персоніфіковані моделі методичної роботи з педагогічними працівниками дошкільних навчальних закладів. Методичний посібник.* – Черкаси, ЧОПОПП, 2011.
- *Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. Освіта дітей старшого дошкільного віку. Шляхи реалізації Програми «Впевнений старт». Навчально-методичний посібник.* – Черкаси: ЧОПОПП, – 2011;
- *Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. Психолого-педагогічні аспекти роботи з дітьми п'ятирічного віку. Навчально-методичний посібник.– К.: Марич. 2011;*
- *Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. Дитина і право. Навчально-методичний посібник.* – Черкаси.: ЧОПОПП, 2011;

- Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. *Сучасні технології реалізації базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» у різновікових групах дошкільних початкових закладах та навчально-виховних комплексах. 2011*
- Шавровська В.Н. Шавровська Н.В. *П'ятирічні діти в різновіковій групі.* Збірник методичних матеріалів інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи» автори-укладачі А.П.Бурова, О.П.Долинна, О.В.Низковська, Т.П.Носачова. Тернопіль, : Мандрівець. 2011.;
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н., Уроки доброти.* Навчально-методичний посібник, м. Черкаси, ОШОП, 2012 р.;
- *Гаряча С.А., Добровольська Л.Н., Гуманна педагогіка в дії.* збірка матеріалів роботи Обласного центру Гуманної Педагогіки. м. Черкаси, ОШОП, 2012 р.
- Шавровська В.Н., Шавровська Н.В. **Науково-методичний посібник «Путівник в дошкілля»** (директорам навчально-виховних комплексів) ЧОШОП, м Черкаси, 2012р..

Лабораторія-центр ЗНО та моніторингу якості освіти

Підготовлено збірки та методичні посібники: «Науково-методичний супровід становлення системи моніторингу якості освіти в Черкаській області», «Електронна база тестів з української мови (за збіркою О.М.Авраменка)», «Антична література. Методика. Пошук. Досвід»,

«Матеріали регіонального науково-практичного семінару «Реалізація освітнього проекту «Організаційний механізм упровадження інноваційних технологій та здійснення психолого-педагогічної підготовки вчителів (викладачів) з освітніх вимірювань»: результати, проблеми, шляхи вирішення», «Дистанційний курс «Тестування як інноваційний метод вимірювання предметних та інших видів компетентностей учнів», «Використання ігрових технологій на уроках української літератури», «Використання ігрових технологій на уроках української мови».

Лабораторія виховної роботи

- «Методичні рекомендації до проведення Уроку знань»;
- Леснікова Ю. Тематичне планування проектної діяльності у 5-11 класах. Планування варіативних модулів з трудового навчання та технологій та інформаційно-методичні матеріали для вчителя. Посібник
- «Методичні рекомендації щодо вивчення трудового навчання, технологій та креслення», стаття до журналу «Педагогічний вісник»;

- «Методичні рекомендації щодо діяльності учнівського самоврядування», стаття до журналу «Педагогічний вісник»;
- «Методичні рекомендації щодо організації позашкільної освіти у позашкільних навчальних закладах», стаття до журналу «Педагогічний вісник»;
- Освіта для сталого розвитку у роботі педагогічного працівника сучасного навчального закладу освіти, стаття до журналу «На-На»;
- Методичний посібник «Педагогічний портрет майстрів позашкільної освіти (узагальнення досвіду діяльності працівників позашкільних навчальних закладів Черкащини) в електронному форматі»;
- Урок пам'яті до 25-ої річниці Чорнобильської трагедії (сайт ОПОПП);
- Зміст і технології формування життєво компетентної особистості вихованця позашкільного навчального закладу (дистанційний курс для працівників позашкільних навчальних закладів);
- Методичний посібник «Мій ідеал громадянина-патріота» в електронному форматі;
- Стаття до журналу «Педагогічний вісник», «Аналіз стану дитячої художньої самодіяльності у 2011 році та методичні рекомендації на 2011-2012 навчальний рік»; (за матеріалами участі колективів та окремих виконавців загальноосвітніх шкіл та позашкільних установ області у XI обласному огляді-конкурсі «Грайлива веселка»);
- Гловацький С. Щербенко С. Методичні рекомендації щодо викладання предметів «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» та інтегрованого курсу «Художня культура» 9,10,11 класи у 2011-2012 навчальному році// Педагогічний вісник. – 2011. – № 3– Черкаси: ОПОПП;
- Навчальний план та освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації вчителів та керівників гуртків (студій) музичного мистецтва;
- Навчальний план та освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації вчителів та керівників гуртків (студій) хореографічного мистецтва;
- Навчальний план та освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації вчителів художньо-естетичного профілю з художньої культури.
- Крутенко О. Соціокультурне середовище як джерело, умова та засіб виховання у педагогічній спадщині О.А.Захаренка. – Черкаси: ОПОПП. 2012.;
- А.Макаренко, В.Сухомлинський, О.Захаренко: естафета гуманної педагогіки. Автори-укладачі Крутенко О.В., Міцай Ю.В.. – Черкаси: ОПОПП. 2012. с
- Кудін В. Навчально-методичне забезпечення викладання курсу «Моя щаслива планета» у II частинах: презентації до уроків та проектна діяльність. – Черкаси: ОПОПП. I ч., II ч. 2012.
- Крутенко О. Роль класного керівника в організації виховного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі. Стаття.;

- Кудін В. Стаття у збірнику тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 24 квітня 2012.;
 - Кудін В. Стаття у газеті «Освітні коментарі» (С.);
 - Щербенко С. Художньо-естетична освіта школярів// Школа. – 2012. – Березень. - № 3. – К.: Шкільний світ. – С. 23-32.
 - Гловацький С. Уроки музичного мистецтва», 7 клас. Навчально-методичний посібник. – Черкаси: ОПОПП. 2012.;
 - Гловацький С., Щербенко С. Уроки з інтегрованого курсу «Мистецтво», 4 кл. Навчально-методичний посібник. – Черкаси: ОПОПП. I ч. 2012. 141 с;
 - Гловацький С., Щербенко С. Уроки з інтегрованого курсу «Мистецтво», 4 кл. Навчально-методичний посібник. – Черкаси: ОПОПП. II ч. 2012. 146 с;
 - Уроки художньої культури світу, 11 кл. Навчально-методичний посібник. – Черкаси: ОПОПП.. 2012. 206 с;
 - Гловацький С. Палітра дитячої художньої творчості Черкащини. Альманах (фото-інформаційний альбом) про репетиційно-концертну діяльність художніх колективів загальноосвітніх шкіл та позашкільних установ області, яким присвоєно почесне звання «Зразкові художній колектив» – Черкаси: ОПОПП. I ч. 2012. 160 с.;
 - Гловацький С. Щербенко С. Методичні рекомендації щодо вивчення предметів художньо-естетичного циклу у 2012-2013 н.р. // Педагогічний вісник. – 2012. – № 3– Черкаси: ОПОПП.
 - Гловацький С. Аналіз стану художньої самодіяльності у 2012 році та рекомендації на 2012-2013 навчальний рік» (за матеріалами участі колективів та окремих виконавців загальноосвітніх шкіл та позашкільних установ області у XII обласному огляді-конкурсі «Грайлива веселка». // Педагогічний вісник. – 2012. – № 3– Черкаси: ОПОПП;
 - Програма тренінгового курсу для вчителів «Євроінтеграція. Основи громадянської освіти» з методичним комплектом у цифровому форматі. (автор Леснікова Ю.В.);
 - «Технічна творчість. Об'єкти проектування.» методичний посібник (автор Леснікова Ю.В.)
- «Технологічний компонент Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти як основа формування технологічної культури школярів». Стаття (автор Леснікова Ю.В.)

Лабораторія розвитку освіти та педагогічних інновацій

1. Гладка Н.М. Стаття до 75-річчя з дня народження О.А.Захаренка «Лідери освіти Черкащини» про кращих керівників закладів освіти Черкащини;

2. Гладка Н.М., Чиркова С.І. Методичні рекомендації «Підвищення управлінської кваліфікації керівників ЗНЗ – вагомий чинник підвищення якості освіти»;
3. Гладка Н.М., «Підвищення управлінської компетентності керівників закладів освіти», журнал «Школа» № 8, серпень 2011 року.
4. Гладка Н.М., проаналізовано, упорядковано та передано до друку в журнал «Школа» кращі роботи завідувачів РМК (ММК), які презентувалися під час 2 методичної сесії.
5. Богославець Г.І., Гладка Н.М., Чиркова С.І., підготовлена збірка матеріалів «Особливості інноваційної діяльності сільської школи».
6. Дзюбак Р.М., Гладка Н.М. Стаття «Створення умов для самоосвіти медпрацівників», журнал «Методист», № 2, 2012.
7. Гладка Н.М. Програма спецкурсу «Управлінська культура науково-методичної роботи ЗНЗ», журнал «Методист», № 2, 2012.
8. Гладка Н.М., Чиркова С.І., «Педагогічна рада – центр колективної педагогічної думки» (збірка за матеріалами Інтернет-семінару)

Лабораторія природничо-математичних дисциплін

- методичний збірник матеріалів інтернет-конференції для вчителів «Використання хімічних знань при викладанні шкільних предметів».
- Навчально-методичний посібник «Пізнавальні завдання до розділу «Біологічні основи поведінки людини».
- Навчально-методичний посібник «Стереометрія в старшій школі (для факультативних занять)»
- навчально-методичний посібник «Використання елективних курсів для підвищення кваліфікації вчителів географії та економіки»,
- методичний посібник «Формування творчих здібностей учнів засобами ІКТ на уроках географії
- методичний посібник «Позакласні заходи з хімії» (автори: Замулко О.І., Купрієнко Л.А.);
- методичний посібник «Вся географія в тестах» (творча група під керівництвом Мойсеєвої С.Г.);
- методичний посібник «Дослідницька діяльність навчальних закладів Черкаської області в галузі економічних дисциплін. Споживчі знання» (Мойсеєва С.Г.);
- методичний посібник «Країни ЄС: географічний вимір» (Мойсеєва С.Г.)

- навчально-методичний посібник «Фізика живої природи»; (Даниленко Л.І.)
- спецвипуск фахової газети видавництва «Шкільний світ», «Біологія» (Методичний посібник «Міжпредметні зв'язки у шкільному курсі біологія»; (Даниленко Л.І.)
- навчально-методичний посібник «Матеріали для організації роботи математичного гуртка в 5-6 класах». – Харків, ВГ «Основа»; (Козлова О.І.)
- серія навчально-методичних посібників «Вся математика в тестах»; (Козлова О.І.)
- методичний посібник «Тестові завдання для учнів 9 класу 12-річної школи»;(Новосельський М.А.)
- методичний посібник «Перевірка знань з хімії. 9 клас» (І частина); (автори: Замулко О.І., Гнед Л.І., Мельник Т.Ю.);
- «Глобальна географія» Посібник для старшої профільної школи. (*Мойсеєва С.Г.*);
- «Глобальна географія» Хрестоматія для старшої профільної школи. (*Мойсеєва С.Г.*);
- Методичний посібник «Екологізація географічних знань»; (*Мойсеєва С.Г., Пишкіна О.В.*)

Створено «Робочий зошит для тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів з фізики для 10 та 11 класів» (Новосельський М.А.).

Підготовлена програма факультативного курсу «Фізика живої природи»(Даниленко Л.І.).

Підготовлено навчально-методичне забезпечення дистанційного спецкурсу для профільної географічної освіти «Екологізація географічної освіти» (Мойсеєва С.Г., Пишкіна О.В.)

Програми, які отримали гриф МОН України:

Програма курсу за вибором «Основи цитології» (отримала гриф МОН «рекомендовано до використання»). (Даниленко Л.І.)

П'ять програм курсів за вибором та спецкурсів: «Молекулярні основи спадковості», «Сучасні напрямки біотехнології», «Фізіологія рослин», «Анатомія і фізіологія рослин», «Молекулярна генетика» (отримали гриф МОН «схвалено до використання»).(січень,2010). (Даниленко Л.І.)

Програми:

- програма курсу за вибором для учнів 8 класу «Кількісні співвідношення в хімії» (автори: Замулко О.І, Ткаченко І.І.);
- програма курсу за вибором для учнів профільної школи «Екологізація географічної освіти).

РОЗДІЛ 15.

ПІДСУМКИ РОКУ ГУМАННОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ЧЕРКАЩИНІ

Рішенням колегії Головного управління освіти і науки облдержадміністрації від 23.12 2010, протокол №10/8 було оголошено в області 2011 рік – Роком Гуманної Педагогіки.

Загострення глобальних економічних і духовних проблем сьогодення призвело до кризи загальнолюдських цінностей. Це зумовило пошук шляхів відродження духовності суспільства, одним з яких є гуманізація освітнього процесу, виховання підростаючого покоління, здатного утверджувати і розвивати загальнолюдські цінності.

Міжкафедральним та міжлабораторним обласним центром Гуманної Педагогіки Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників було розроблено організаційно-методичні засади проведення в області Року Гуманної Педагогіки: створена програма та запропоновано низку відповідних заходів.

Програма передбачала такі результати:

- утвердження сенсу духовності у змісті освіти;
- привернення уваги освітян до творчої спадщини класиків гуманної педагогіки, як педагогіки майбутнього;
- зменшення авторитаризму у навчальних закладах;
- активізацію роботи загальноосвітніх закладів з батьками;
- популяризацію досвіду роботи педагогів-гуманістів;
- підготовку старшокласників до усвідомленого батьківства.

Черкаським обласним центром Гуманної Педагогіки здійснено ряд заходів на виконання вищезазначеної Програми.

Протягом року були розроблені теми занять із слухачами курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників ОПОПП, зокрема:

Волошенко О.В., завідувач кафедри педагогіки та психології, кандидат педагогічних наук, доцент:

1. Творення простору любові у сім'ї.
2. Управління педагогом власними мислеформами – шлях до гармонізації освітнього простору.
3. Основи гуманної взаємодії з батьками.
4. Освітній простір класу: можливості гуманної педагогіки.

Коновальчук В.І., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології:

1. Психологічні умови гуманізації педагогічної взаємодії.
2. Індивідуалізація навчально-виховної діяльності – основа гуманної педагогіки.
3. Творчий розвиток дитини у контексті гуманної педагогіки.

Андрющенко Т.К., завідувач кафедри освітнього менеджменту та педагогічних інновацій, кандидат педагогічних наук.

1. Сучасні тенденції взаємодії освітнього закладу з родинами.

Хрипун В.І., старший викладач кафедри педагогіки та психології:

1. Професійний саморозвиток вихователя дошкільного навчального закладу у контексті гуманної педагогіки.
2. Професійний саморозвиток вчителя початкових класів у контексті гуманної педагогіки.

Гаряча С.А., завідувач лабораторії початкової та дошкільної освіти:

1. Впровадження принципів гуманної педагогіки у навчально-виховний процес.
2. Використання творчої спадщини педагогів гуманістів у навчально-виховному процесі.

На Різдвяних зустрічах «Гуманістична спрямованість педагогіки добротворення О.А.Захаренка» 2011 рік проголошено Роком Гуманної Педагогіки на Черкащині.

У березні майже 200 освітян області взяли участь у міжнародній акції, присвяченій 80-річчю педагога-гуманіста Ш.О. Амонашвілі: у загальноосвітніх навчальних закладах провели уроки доброти під загальною назвою «Той, хто творить добро – творить саме життя». Кращі доробки були подані до збірки «Уроки доброти», підготовленої до друку.

У рамках щорічної виставки «Освіта Черкащини» був визначений розділ «Принципи Гуманної Педагогіки в дії», у якому презентувалися розробки проектів, уроків, виховних заходів, спрямованих на духовний розвиток особистості.

На Всеукраїнських педагогічних читаннях, присвячених пам'яті О.А.Захаренка, працювали секції: «Духовні аспекти гуманної педагогіки О.Захаренка» та «Гуманна педагогіка Олександра Захаренка як шлях до подолання кризи технократичного суспільства».

Під час зустрічі із завідувачами районних (міських) методичних кабінетів відділів освіти обговорювалася проблема «Гуманна педагогіка і духовність освітнього простору».

21 вересня на базі інституту у формі прес-конференції проведено урок для освітян «Таємниці любові Януша Корчака», який мав на меті ознайомити їх з біографією педагога-гуманіста Януша Корчака; обговорити зміст книги Януша Корчака «Як любити дітей», відкрити таємницю любові великого педагога-гуманіста; спонукати вчителів до міркування про складові поняття «любов», творення позитивних думок та заповнення сердець любов'ю до дітей.

У рамках Року Гуманної Педагогіки 17 жовтня 2011 року на базі Уманського державного педагогічного університету був проведений майстер-клас Гарячої Світлани Анатоліївни, кандидата педагогічних наук, завідувача лабораторії дошкільної та початкової освіти Черкаського обласного

інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, директора Черкаського обласного центру Гуманної Педагогіки, з проблеми *«Істина школи у любові до дитини»*. У зустрічі брали участь студенти – майбутні педагоги та їхні викладачі.

Схвальні відгуки отримав семінар-практикум для вчителів початкових класів «Школа Доброти Валерія Куклачова. Любов – головне слово Всесвіту», метою якого було визначення добрих почуттів; розмірковування про любов та її значення для існування Всесвіту; розвиток власного духовного світу; формування уміння розмовляти і радитися зі своїм серцем як важливий момент одухотворення навколишнього світу.

28 жовтня на базі Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників відбулися обласні педагогічні читання *«Учителю, надихай мене на творчість»*, на яких розглядалися проблеми, а саме: як утверджувати в житті Світлу творчість, наповнюватися Світлом самим і надихати на це своїх учнів, навчитися розпізнавати підміну справжніх цінностей фальшивими та знаходити в собі сили нести Світле натхнення за будь-яких обставин у житті. У роботі педагогічних читань взяли участь 146 освітян області, які зробили такий висновок: якщо вчитель натхненний творчістю, він творить майбутнє вже сьогодні, а якщо здатен надихати на творчість учня, то допомагає майбутньому відбутися в дитині.

13-14 листопада у м. Києві на базі Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова відбулися Шості Всеукраїнські Читання з Гуманної Педагогіки *«Учителю, надихни мене на творчість!»*, на яких найпотужнішою була делегація освітян із Черкащини. У рамках педагогічних читань проходив майстер-клас Гарячої С.А. *«Творчі таємниці вчителя»*, лейтмотив якого – *«Від творчості директора через творчість учителя до творчості учня»*. Мета майстер-класу полягала у презентації способу життя творчого директора, педагога-гуманіста О.А. Захаренка, зверненні погляду педагогів на власний духовний світ, облагородженні освітнього середовища.

Це майстер-клас був презентований також і педагогам Черкащини на курсах підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Цікаву інформацію педагоги отримали під час проведення круглого столу *«Мистецтво слова у школі життя»*, який мав на меті загострити увагу щодо етичної культури мовлення та виховання власних думок.

На базі інституту для старшокласників, членів Учнівської Міжпарламентської Асамблеї м. Черкас, обласної Ліги старшокласників та їх

вчителів було проведено семінар-тренінг *«Усвідомлене батьківство – запорука щасливої долі»*.

Закінчується підготовка дистанційного спецкурсу *«Культура учителя гуманного світогляду»*.

Робота Черкаського обласного центру Гуманної Педагогіки протягом 2011 року висвітлювалась у журналах *«Педагогічний вісник»*, *«Школа»*, всеукраїнській газеті *«Початкова освіта»* та державною телекомпанією *«Рось»*.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПОПП
Зам. №1237 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1